

*Załącznik do Uchwały Nr
Rady Gminy i Miasta Kozięgłowy z dnia*

**Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych
Gminy Kozięgłowy
na lata 2014-2018**

2014

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA.....	4
1. STRUKTURA STRATEGII	4
2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII	6
II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA.....	20
1. POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA, PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY GMINY	20
2. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	20
3. KOMUNIKACJA I TRANSPORT	21
4. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA	21
5. SYTUACJA GOSPODARCZA.....	23
6. PROBLEMY NA RYNKU PRACY	25
7. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE	27
8. BEZDOMNOŚĆ	28
9. EDUKACJA	29
10. KULTURA	31
11. SPORT I REKREACJA.....	33
12. TURYSTYKA	33
13. SYTUACJA DZIECKA.....	36
14. OCHRONA ZDROWIA	40
15. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	41
16. POMOC SPOŁECZNA	42
17. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	52
18. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE.....	53
19. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO.....	57
20. SEKTOR POZARZĄDOWY	66
21. ANALIZA SWOT	69
22. PODSUMOWANIE DIAGNOZY	76
III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA.....	78
1. MISJA, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ	78
2. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI.....	93
3. PROGRAMY.....	93
IV. UWAGI KOŃCOWE	94

WSTĘP

Samorządy lokalne działające w warunkach gospodarki rynkowej, cechującej się dużą dynamiką zmian i niepewnością co do ich kierunków, muszą posiadać zdolność do wczesnego rozpoznawania zagrożeń, jak i dostrzegania pojawiających się szans. W takich warunkach istotnego znaczenia nabiera zarządzanie strategiczne, które, oparte na opracowywaniu, wdrażaniu i kontroli realizacji planów strategicznych, umożliwia dostosowanie funkcjonowania jednostek terytorialnych do zmian zachodzących w otoczeniu. Na poziomie zarządzania lokalnego (gminnego), w zakresie polityki społecznej, podstawową rolę wśród tego typu planów pełni strategia rozwiązywania problemów społecznych.

Strategia pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować społeczne skutki kwestii społecznych. Dokument stanowi zatem podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, i doprowadzić do integracji społecznej.

Niniejsza strategia została opracowana w Gminno-Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Koziegłowach przy merytorycznym wsparciu Ośrodka Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie. Pomoc zewnętrzna polegała głównie na doradztwie i systematyzacji układu głównych elementów wypracowanego dokumentu. Strategia jest dokumentem uspołecznionym. W pracach nad nim uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, środowisk pomocy społecznej, rynku pracy, oświaty, kultury, ochrony zdrowia, policji i sądownictwa, przedstawiciele organizacji pozarządowych, kościoła, mieszkańcy gminy oraz eksperci.

Dokument ma charakter kilkuletni; został przygotowany na lata 2014-2018. Jest zgodny z założeniami odnoszących się do polityki społecznej dokumentów strategicznych przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym i umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA

1. STRUKTURA STRATEGII

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Koziegłowy składa się z trzech zasadniczych części, tj. części wprowadzającej, diagnostyczno-analitycznej i programowej.

Część wprowadzająca zawiera informacje na temat organizacji strategii oraz uwarunkowań zewnętrznych (prawnych i strategiczno-programowych) tworzenia dokumentu. **Część diagnostyczno-analityczna** zawiera informacje ogólne dotyczące gminy oraz diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie, która została oparta na badaniu źródeł zastanych, tj. danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców, identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (SWOT), a także analizie ankiet, skierowanych do przedstawicieli funkcjonujących w gminie placówek oświatowych oraz reprezentantów środowiska lokalnego (liderzy lokalni, mieszkańcy). Diagnoza została przeprowadzona w następujących obszarach:

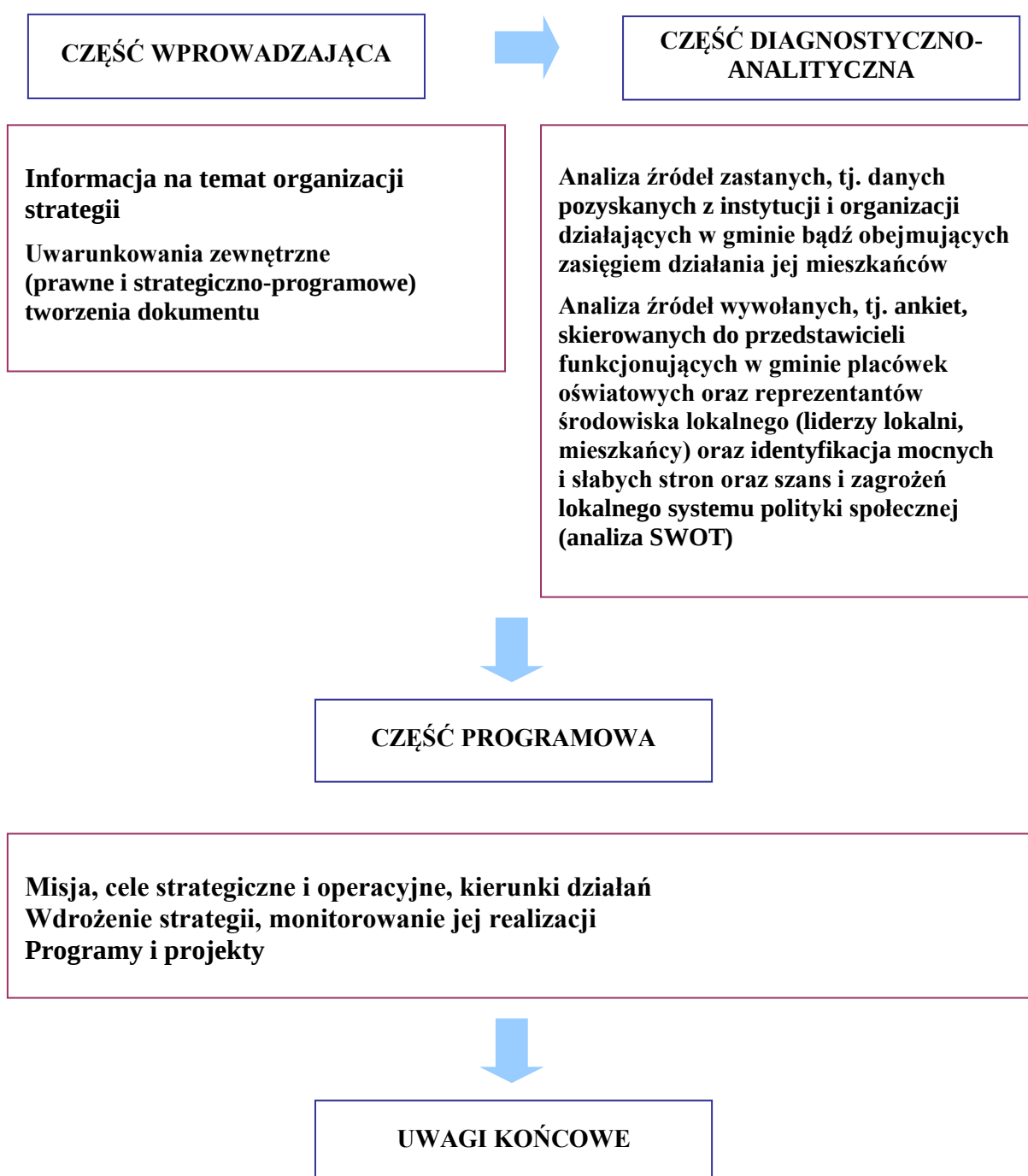
- Infrastruktura techniczna;
- Komunikacja i transport;
- Demografia;
- Gospodarka;
- Rynek pracy;
- Zasoby i warunki mieszkaniowe;
- Bezdomność;
- Edukacja;
- Kultura;
- Sport i rekreacja;
- Turystyka;
- Sytuacja dziecka;
- Ochrona zdrowia;
- Bezpieczeństwo publiczne;
- Pomoc społeczna;
- Sytuacja osób niepełnosprawnych;
- Problemy uzależnień i przemocy w rodzinie;
- Działalność organizacji pozarządowych.

Część programowa zawiera najistotniejsze założenia polityki społecznej gminy na najbliższe lata. Są one ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań. W części programowej są również wskazane podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji, źródła finansowania i czas realizacji wyznaczonych w dokumencie działań. Ponadto przedstawiona została prognoza zmian oraz informacja na temat sposobu wdrożenia dokumentu oraz prowadzenia monitoringu jego realizacji. Dla realnej oceny stopnia wdrożenia dokumentu jest przygotowany wykaz

wskaźników monitoringowych. Część programowa zawiera także omówienie projektów zaproponowanych przez przedstawicieli instytucji gminy i organizacji pozarządowych działających w obszarze polityki społecznej.

Poniższy diagram prezentuje strukturę Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Koziegłowy.

Diagram 1. Struktura dokumentu strategii

2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII

2.1. PODSTAWY PRAWNE

Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika wprost z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 182 z późn. zm.), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Na treść i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2013 r, poz. 594 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2012 r., poz. 1356 z późn.zm.),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2013 r., poz.135 z późn.zm.),
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tj. Dz. U. z 2013 r., poz.1456 z późn.zm.),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tj. Dz. U. z 2012 r., poz. 1228 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz. U. z 2012 r., poz.124 z późn.zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tj. Dz. U. z 2013 r. poz. 674, z późn.zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (tj. Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 225 z późn. zm.),

- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tj. Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 z późn. zm.).

Podczas realizacji strategii zajdzie również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, m.in. z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego.

2.2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Koziegłowy jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim, powiatowym i gminnym. Dokumenty te tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych i aktywności środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

2.2.1. DOKUMENTY EUROPEJSKIE I KRAJOWE

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu jest dokumentem, którego głównym celem jest wyjście z kryzysu, w jakim w ostatnich latach znalazła się gospodarka europejska, powrót na ścieżkę rozwoju, a następnie na niej pozostanie. Strategia, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

1. Rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
2. Rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
3. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Dokument zawiera również kilka nadrzędnych celów Unii Europejskiej do 2020 roku:

- zwiększenie stopy zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata z obecnych 69% do co najmniej 75%,

- osiągnięcie poziomu inwestycji w działalności badawczo-rozwojowej równego 3% PKB, przede wszystkim poprzez poprawę warunków inwestowania w B+R przez sektor prywatny i opracowanie nowego wskaźnika umożliwiającego śledzenie procesów innowacji,
- ograniczenie emisji dwutlenku węgla co najmniej o 20% w porównaniu z poziomem z 1990 r. lub, jeśli pozwolą na to warunki, o 30%,
- zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w całkowitym zużyciu energii do 20% oraz zwiększenie efektywności wykorzystania energii o 20%,
- ograniczenie liczby osób przedwcześnie kończących naukę szkolną do 10% z obecnych 15% oraz zwiększenie odsetka osób w wieku 30-34 lata posiadających wyższe wykształcenie z 31% do co najmniej 40%,
- ograniczenie liczby Europejczyków żyjących poniżej krajowej granicy ubóstwa o 25% poprzez wydobywanie z ubóstwa 20 mln osób.

W ramach trzech priorytetów tematycznych przygotowano siedem projektów przewodnich. Projekt „**Unia innowacji**” ma na celu poprawę warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji, co powinno wzmocnić rolę łańcucha innowacji i zwiększyć poziom inwestycji w całej Unii. Z kolei projekt „**Młodzież w drodze**” służy poprawie wyników systemów kształcenia oraz podniesieniu atrakcyjności europejskiego szkolnictwa wyższego na arenie międzynarodowej, a projekt „**Europejska agenda cyfrowa**” zakłada upowszechnienie szybkiego Internetu oraz umożliwienie gospodarstwom domowym i przedsiębiorstwom czerpanie korzyści z jednolitego rynku cyfrowego.

Projekt „**Europa efektywnie korzystająca z zasobów**” ma na celu uniezależnienie wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów poprzez zmniejszenie udziału emisji węgla w europejskiej gospodarce, większe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, modernizację transportu i propagowanie efektywności energetycznej, natomiast projekt „**Polityka przemysłowa w erze globalizacji**” służy poprawie otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do MŚP, oraz wspieraniu rozwoju silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurowania na rynkach światowych.

Celem projektu „**Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia**” jest modernizacja rynków pracy poprzez zwiększanie mobilności siły roboczej oraz rozwijanie kwalifikacji przez całe życie, co powinno podnieść współczynnik aktywności zawodowej i lepiej dopasować do siebie popyt i podaż na rynku pracy, a projekt „**Europejski program walki z ubóstwem**” zakłada zapewnienie spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby

ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym.

Oprócz regularnych sprawozdań, przewidzianych ramach mechanizmów zarządzania Strategii „Europa 2020”, Komisja Europejska dokona **w 2014 roku** przeglądu realizacji inicjatyw europejskiej platformy współpracy na rzecz walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym, między innymi pod kątem dostosowania jej do nowych wieloletnich ram finansowych.

Wieloletnie Ramy Finansowe na lata 2014-2020

Wieloletnie Ramy Finansowe (WRF) na lata 2014-2020 określają priorytety Unii Europejskiej na najbliższe 7 lat, stanowiąc ramy zarówno polityczne, jak i budżetowe (odpowiadając na pytanie „w jakich obszarach UE powinna inwestować mniej lub więcej w przyszłości”).

Na wniosek Komisji Europejskiej objęto Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny oraz Fundusz Spójności wspólnymi ramami strategicznymi, które obejmują również Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejski Fundusz Morski i Rybacki. Na podstawie przyjętych założeń w okresie programowania 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny zapewni finansowanie działań strukturalnych na rzecz spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej w ramach czterech głównych obszarów inwestycji: zatrudnienia, edukacji, włączenia społecznego i usprawniania administracji publicznej. Natomiast Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji posłuży do finansowania pomocy na rzecz pracowników zwolnionych w następstwie poważnej zmiany strukturalnej oraz łagodzenia skutków, jakie dla rolników pociągają nowe umowy handlowe.

W dziedzinie wzrostu zatrudnienia i spójności wprowadzono nowy instrument, jakim jest zarządzany centralnie program **„Łącząc Europę”**, który ma na celu finansowanie priorytetowych przedsięwzięć infrastrukturalnych w dziedzinie energii, transportu oraz technologii informacyjno-komunikacyjnych, których realizacja leży w interesie całej Unii Europejskiej.

Nowy program **„Zdrowie na rzecz wzrostu”** będzie ukierunkowany na działania o wyraźnej unijnej wartości dodanej, zgodnie z celami Strategii „Europa 2020”. Głównym celem programu jest współpraca z państwami członkowskimi UE w celu ochrony obywateli przed transgranicznymi zagrożeniami zdrowotnymi, osiągnięcia większej stabilności usług

opieki zdrowotnej oraz poprawy stanu zdrowia społeczeństwa, przy jednoczesnym zachęcaniu do innowacji w dziedzinie ochrony zdrowia.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej

Narodowa Strategia Integracji Społecznej jest dokumentem, którego celem jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Działania w tym zakresie mają przyczynić się do:

- dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
- rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,
- modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,
- wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

W ramach kilkunastu obszarów życia społecznego wyznaczonych w Narodowej Strategii Integracji Społecznej sformułowano następujące priorytety:

- wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym,
- poprawa jakości kształcenia na poziomie gimnazjalnym i średnim,
- upowszechnienie kształcenia wyższego i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy,
- rekompensowanie deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci,
- radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego,
- ograniczenie tendencji do wzrostu różnic dochodowych,
- ograniczenie bezrobocia długookresowego,
- zmniejszenie bezrobocia młodzieży,
- zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób niepełnosprawnych,
- zwiększenie liczby uczestników w aktywnej polityce rynku pracy – ALMP,
- upowszechnienie kształcenia ustawicznego,
- wydłużenie przeciętnego dalszego trwania życia w sprawności,
- powszechne ubezpieczenie zdrowotne,

- kobiety i dzieci objęte programami zdrowia publicznego,
- wzrost dostępu do lokali (mieszkań) dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością,
- dostęp do pracowników socjalnych,
- rozwój pomocy środowiskowej – zwiększenie liczby osób objętych usługami pomocy środowiskowej,
- zaangażowanie obywateli w działalność społeczną,
- realizacja NSIS przez samorządy terytorialne,
- dostęp do informacji obywatelskiej i poradnictwa.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (PO WER)

W nowej perspektywie finansowej 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny będzie współfinansował krajowy Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 (PO WER), który został przyjęty uchwałą Rady Ministrów RP w dniu 8 stycznia 2014 roku.

Program powstał w odpowiedzi na potrzeby reform w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji, szkolnictwa wyższego, zdrowia i dobrego rządzenia. PO WER będzie również wspierać innowacje społeczne oraz współpracę ponadnarodową w wyżej wymienionych obszarach, a także wdrażanie w naszym kraju „Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych”. Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój jest ukierunkowany na następujące obszary:

- realizację działań skierowanych do młodych, bezrobotnych osób w wieku od 15 do 24 roku życia i poprawę ich sytuacji na rynku pracy w ramach **„Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych”** i **„Gwarancji dla młodzieży”**,
- wdrożenie reform systemów i struktur w wybranych obszarach polityk publicznych, kluczowych z punktu widzenia Strategii „Europa 2020” i krajowych programów reform,
- wspieranie jakości, skuteczności i otwartości szkolnictwa wyższego jako instrumentu budowy gospodarki opartej o wiedzę,
- poszukiwanie nietypowych, innowacyjnych, stosowanych w innych krajach metod rozwiązywania problemów społecznych,
- realizację programów w zakresie mobilności ponadnarodowej.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój wraz z 16 współfinansowanymi z Europejskiego Funduszu Społecznego regionalnymi programami operacyjnymi stanowi spójną całość, obejmującą interwencje w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji oraz dobrego rządzenia. Przy tym PO WER obejmuje 32% przyznanych Polsce

środków Europejskiego Funduszu Społecznego, natomiast dla 16 regionalnych programach operacyjnych przeznaczono łącznie 68% tych środków.

2.2.2. DOKUMENTY REGIONALNE I LOKALNE

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2007-2020

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2007-2020 jest dokumentem, który określa cele polityki rozwoju prowadzonej w regionie, w tym polityki społecznej. W jej ramach sformułowano cel nadrzędny („Poprawa konkurencyjności regionu i podniesienie poziomu życia mieszkańców przy respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju”) oraz wyznaczono 3 priorytetowe obszary działań: 1. Rozwój nowoczesnej gospodarki, 2. Unowocześnienie struktury funkcjonalno-przestrzennej regionu, 3. Rozwój zasobów ludzkich.

Założenia polityki społecznej ujęto głównie w ramach priorytetowego obszaru działań 3. – Rozwój zasobów ludzkich.

Działanie 3.1. Budowa społeczeństwa opartego na wiedzy.

- 3.1.1. Zwiększenie roli szkolnictwa wyższego w rozwoju regionu.
- 3.1.2. Poprawa efektywności kształcenia.
- 3.1.3. Dostępność edukacji dla dorosłych.
- 3.1.4. Wyrównywanie szans edukacyjnych młodzieży.

Działanie 3.2. Budowa kapitału społecznego.

- 3.2.1. Wspieranie rozwoju sektora organizacji pozarządowych.
- 3.2.2. Budowa partnerstwa publiczno-społecznego.

Działanie 3.3. Promocja zatrudnienia osób pozostających bez pracy lub zagrożonych jej utratą.

- 3.3.1. Rozwój zatrudnienia osób bezrobotnych.
- 3.3.2. Przeciwdziałanie bezrobociu osób zagrożonych utratą pracy w rolnictwie oraz sektorach mających problemy z dostosowaniem się do potrzeb rynku pracy.

Działanie 3.4. Promocja i profilaktyka zdrowia.

- 3.4.1. Edukacja zdrowotna społeczeństwa.
- 3.4.2. Promocja aktywności sportowo-rekreacyjnej.
- 3.4.3. Powszechna, wczesna diagnostyka medyczna, profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień.

Działanie 3.5. Integracja społeczno-zawodowa i bezpieczeństwo ludności.

- 3.5.1. Przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu.

3.5.2. Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych.

3.5.3. Poprawa stanu bezpieczeństwa ludności.

Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2006-2020

Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2006-2020 jest dokumentem, który określa cele polityki społecznej prowadzonej w regionie. W jej ramach dokonano diagnozy sytuacji społecznej w województwie śląskim, na podstawie której wyznaczono następujące obszary priorytetowe dla polityki społecznej:

- Wspieranie rodzin w pełnieniu ich funkcji.
- Rozwój ekonomii społecznej jako instrumentu aktywnej polityki społecznej.
- Wspieranie działań na rzecz ochrony dzieci i młodzieży przed zjawiskami dezorganizacji społecznej.
- Tworzenie warunków sprzyjających aktywizacji osób niepełnosprawnych.
- Przelamywanie barier w aktywizacji osób starszych.
- Wspieranie działań na rzecz integracji systemu pomocy społecznej.
- Rozwój systemu kształcenia ustawicznego kadr służb pomocy społecznej.
- Bezpieczeństwo publiczne.

Następnie sformułowano cel główny będący zarazem misją strategii („Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców województwa śląskiego”) oraz, w oparciu o wyznaczone priorytety polityki społecznej województwa śląskiego i cel główny, przyjęto następujące cele strategiczne:

1. Wzmocnienie polityki prorodzinnej.
2. Wyrównywanie szans wychowawczych i edukacyjnych dzieci i młodzieży.
3. Wspieranie osób starszych w pełnieniu ról społecznych.
4. Wzmacnianie równych szans osób niepełnosprawnych.
5. Wspieranie działań na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.
6. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.
7. Wzmacnianie bezpieczeństwa publicznego.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Myszkowskiego na lata 2009-2015

Podstawą rozwoju powiatu myszkowskiego jest strategia, która określa misję oraz cele i kierunki działania do roku 2015. Strategia stanowi długookresowy plan działania,

określający strategiczne cele rozwoju powiatu i przyjmujący takie cele i kierunki działania, które są niezbędne dla realizacji przyjętych zamierzeń rozwojowych. Ponadto Strategia wskazuje, jakie są najważniejsze do rozwiązania problemy gospodarcze, społeczne, infrastrukturalne i ekologiczne, na których powinna być skoncentrowana uwaga Rady Powiatu, ale również Rady Miast i Gmin wchodzących w skład powiatu w założonym horyzoncie czasowym. Poniżej przedstawiono kierunki działań i zadania do realizacji.

1. Efektywna pomoc społeczna w oparciu o aktywną integrację społeczną:

- podniesienie jakości oraz poszerzenie zakresu świadczonych usług przez organizacje i instytucje działające obszarze pomocy społecznej,
- diagnozowanie, analiza problemów społecznych i przyczyn wykluczenia społecznego oraz monitorowanie zjawisk wykluczenia, marginalizacji i patologii społecznych,
- wspieranie systemu profesjonalizacji, kształcenia ustawicznego i doskonalenia zawodowego kadr służb pomocy społecznej i instytucji integracji społecznej,
- koordynacja działań, wspieranie rozwoju organizacji pozarządowych i zintegrowanego systemu współdziałania na rzecz rozwiązywania problemów społecznych i realizacji polityki społecznej,
- kreowanie sprawnego systemu informacji o istniejących zasobach, potrzebach i usługach społecznych,
- rozwój i modernizacja infrastruktury społecznej i bazy instytucjonalnej służącej realizacji polityki społecznej w powiecie,
- zapobieganie wykluczeniu społecznemu, marginalizacji, patologiom i dysfunkcjom,
- wsparcie grup szczególnego ryzyka oraz środowisk i obszarów marginalizowanych,
- wdrażanie aktywnej integracji społecznej i zawodowej oraz nowoczesnej pracy socjalnej,
- maksymalizacja szans na aktywizację społeczną i zawodową w oparciu o możliwości wynikające z dostępności środków Europejskiego Funduszu Społecznego, w tym zwłaszcza projektów systemowych,
- przeciwdziałanie bezrobociu i jego skutkom.

2. Zintegrowane wsparcie dla rodziny:

- zmodernizowanie istniejącego systemu pomocy rodzinie i dziecku,
- wspieranie tworzenia placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz rodzinnych form opieki nad dzieckiem,
- rozwój działań i aktywizacja usamodzielnianych wychowanków rodzin zastępczych oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych,

- rozwój usług i działań profilaktyczno-wspierających oraz sieci poradnictwa specjalistycznego skierowanych do rodzin,
 - opracowanie i wdrożenie programów mających na celu przywrócenie rodzinom naturalnych funkcji wychowawczych, społecznych i ekonomicznych,
 - wszechstronne wspieranie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu oraz polepszenie jakości ich życia,
 - rozwój środowiskowych form wsparcia w miejscu zamieszkania,
 - wyrównywanie szans edukacyjnych i rozwojowych uczniów i młodzieży,
 - promowanie rodziny jako wartości,
 - organizacja i rozwój rodzinnych form opieki zastępczej,
 - podejmowanie działań na rzecz rozwoju zdrowotnego, edukacyjnego, społecznego dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym zwłaszcza zagospodarowanie czasu wolnego młodzieży.
3. Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych i zapobieganie ich wykluczeniu:
- zapewnienie osobom niepełnosprawnym pełnego uczestnictwa w życiu społecznym w ramach zintegrowanych, kompleksowych działań,
 - tworzenie warunków do zachowania samodzielności i niezależności osób niepełnosprawnych,
 - poprawa dostępności osób niepełnosprawnych do kształcenia i informacji,
 - dostosowanie systemu wsparcia tym pomocy społecznej do potrzeb osób starszych i osób niepełnosprawnych,
 - włączanie osób starszych i niepełnosprawnych do działań na rzecz rozwoju środowiska lokalnego,
 - kształtowanie postaw społecznych sprzyjających realizowaniu praw osób niepełnosprawnych,
 - integrowanie podmiotów działających w imieniu i na rzecz osób niepełnosprawnych,
 - promocja aktywnych, innowacyjnych form wsparcia, dostosowanych do rzeczywistych potrzeb ludzi niepełnosprawnych, realizowanych przez instytucje i organizacje pozarządowe,
 - umożliwienie osobom niepełnosprawnym osiągnięcia poziomu wykształcenia, kwalifikacji i rozwoju zawodowego,
 - ograniczenie skutków niepełnosprawności poprzez promocję działań profilaktycznych, podnoszenie poziomu wiedzy i zwiększenie dostępności usług, diagnostyki, rehabilitacji,

- integracja społeczna osób starszych,
 - likwidacja wszelkich barier istniejących dla osób niepełnosprawnych.
4. Wspieranie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy domowej:
- wspieranie działań w obszarze reintegracji społecznej i zawodowej osób uzależnionych,
 - wspieranie działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
 - podnoszenie kwalifikacji w zakresie problematyki uzależnień oraz przemocy domowej,
 - wzmacnianie systemu wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz członków ich rodzin,
 - organizacja poradnictwa specjalistycznego, ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy,
 - pozyskiwanie środków na realizację programów edukacyjno-korekcyjnych dla sprawców przemocy domowej,
 - wszechstronna promocja zdrowia i wzmacnianie działań w zakresie promocji zdrowego stylu życia,
 - ograniczanie używania środków psychoaktywnych przez społeczność lokalną,
 - zwiększenie dostępności do profesjonalnej pomocy medycznej i psychologicznej,
 - podniesienie jakości i rozszerzenie zakresu usług terapeutycznych,
 - zmniejszenie szkód społecznych i zdrowotnych związanych z uzależnieniami,
 - prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć pozalekcyjnych.

Strategia Miasta i Gminy Koziegłowy

Strategia Miasta i Gminy Koziegłowy z 2000 r. stanowi podstawę polityki rozwoju samorządu gminy. W jej ramach przeprowadzono diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej gminy, dokonano analizy SWOT, zidentyfikowano występujące problemy, sformułowano wizję rozwoju („Moja gmina Koziegłowy – refleksje do strategii”), wyznaczono cele strategiczne i szczegółowe oraz konkretne kierunki, których realizacja ma przyczynić się do poprawy sytuacji w gminie. Wśród celów strategicznych gminy Koziegłowy wymieniono:

- Tworzenie małych i średnich przedsiębiorstw.

Przyszłość gospodarcza gminy opierać się będzie na sektorze małych i średnich przedsiębiorstw działających w sferze produkcji. Właściciele firm rekrutować się będą przede

wszystkim spośród mieszkańców, których zaradność i pomysłowość wydają się być szczególnie cennym potencjałem gospodarczym.

- Utrzymanie działalności istniejących, konkurencyjnych przedsiębiorstw.

Rozwój działalności gospodarczej powinien uwzględniać funkcjonowanie na terenie gminy konkurencyjnych przedsiębiorstw, których produkty są już od lat znane na rynku. Wzrost zasięgu ich rynków zbytu daje szansę na tworzenie nowych miejsc pracy, zasobność mieszkańców i wpływy do budżetu gminy.

- Lokalizacja na obszarze gminy działalności dużych przedsiębiorstw.

Dostępność komunikacyjna gminy generuje szczególnie dobre korzyści lokalizacji dla filii dużych przedsiębiorstw poszukujących miejsca dla terenochłonnych działalności. Zainteresowanie firm gminą Koziegłowy wynika z ich orientacji na rynek zbytu obszarów aglomeracyjnych województwa śląskiego. Przedmiotem poszukiwań staną się obszary przede wszystkim pod działalność hurtowni, magazynów, miejsc przeładunku, itp.

- Zahamowanie migracji mieszkańców, szczególnie ludzi młodych.

Utrzymujący się od kilku lat ujemny przyrost naturalny i ujemne saldo migracji przyczyniają się do starzenia się społeczności lokalnej i zmniejszania się liczby mieszkańców. Zatrzymanie procesu migracji wymaga stworzenia atrakcyjnych warunków życia, na które składałyby się sytuacja na rynku pracy oraz dobre funkcjonowanie instytucji edukacyjnych, kulturalnych, sportowych, służby zdrowia, itp.

- Przeciągnięcie nowych mieszkańców.

Siłą gminy są zasoby jej przestrzeni z których część stanowić może potencjał dla tworzenia przestrzeni rezydencjalnych. Procesy deaglomeracyjne obejmujące swym zasięgiem także obszary aglomeracyjne województwa śląskiego mogą stanowić szansę dla włączenia w społeczność lokalną Koziegłowy nowych, zamożnych mieszkańców regionu.

- Osiągnięcie ponadprzeciętnego poziomu świadczenia usług edukacyjnych.

Jednym z najważniejszych wyznaczników jakości życia jest liczba i cechy instytucji edukacyjnych oraz charakter ich działalności. Wysoki poziom kształcenia zapewnić powinien nie tylko pełne zaspokojenie potrzeb mieszkańców, ale także umożliwić dalsze kształcenia poza gminą. Różnorodność oferty edukacyjnej przyczyniać się też powinna przede wszystkim do podnoszenia wartości lokalnych zasobów pracy.

- Dobre funkcjonowanie placówek służby zdrowia.

Zaspokojenie potrzeb bytowych mieszkańców wymaga dobrej dostępności do placówek służby zdrowia. Organizacja ich funkcjonowania oraz jakość usług odpowiadać powinny standardom europejskim.

- Świadczenie atrakcyjnej oferty kulturalnej.

Jednym z warunków powstrzymania migracji młodych mieszkańców jest zapewnienie im ciekawych form spędzania czasu wolnego. Świadczenie atrakcyjnej oferty kulturalnej wymaga dobrej działalności instytucji kultury, które potrzebują stałego wspierania ze strony władz lokalnych. W Koziegłowach powinno się organizować wiele różnorodnych imprez przyciągających zarówno mieszkańców, jak ludność z okolicznych gmin, powiatu, regionu.

- Aktywna działalność instytucji sportowo-rekreacyjnych.

Alternatywną formą spędzania wolnego czasu przez mieszkańców powinien być sport i rekreacja. Realizacja tego celu wymaga stworzenia odpowiedniego zaplecza oraz organizacji zasad jego wykorzystania. Składać się na nie powinny (w miarę możliwości realizacyjnych) hala sportowa, korty tenisowe, basen, ścieżki rowerowe itp.

- Utrzymanie działalności istniejących i powstanie dużych gospodarstw rolnych.

Duża powierzchnia użytków rolnych stanowić może potencjał dla działalności kilku dużych, nowoczesnych i wyspecjalizowanych gospodarstw rolnych, zdolnych swoimi produktami konkurować na rynkach krajowych i europejskich. Wspieranie procesów scalania gruntów, właściwa polityka podatkowa i pomoc w tworzeniu lokalnej marki produktów rolnych przyczynić się powinny do realizacji tego celu.

- Stworzenie grup producenckich.

Inną formą organizacji rolnictwa w gminie Koziegłowy powinny być grupy producenckie zrzeszające indywidualnych rolników posiadających mniejszy areał ziemi i przez to mniej konkurencyjnych. Pierwszym krokiem dla ich powstania powinien być wzrost świadomości potrzeby jednoczenia się i korzyści z tego wynikających. W przyszłości grupy producenckie powinny współtworzyć markę lokalnych produktów rolnych.

- Utrzymanie istniejących i powstanie nowych firm przetwórstwa rolno – spożywczego.

Dopełnieniem produkcji rolnej prowadzonej na terenie gminy Koziegłowy powinna być działalność firm przetwórstwa rolno-spożywczego. Tradycje w tej dziedzinie warte są podtrzymania poprzez wspieranie funkcjonowania istniejących przedsiębiorstw (zlewnie, ubojnie, młyny, piekarnie, itp.). Potrzeby na współczesnych rynkach produktów żywnościowych wymagają powstania nowoczesnych firm przetwórczych, których produkty dorównają jakości wyrobów konkurencji.

Projekt Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Koziegłowy na lata 2014-2020

W projekcie nowej Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Koziegłowy sformułowano wizję: „Koziegłowy to dynamicznie rozwijająca się gmina wyposażona w infrastrukturę techniczną i społeczną, oferująca wysoki standard usług publicznych zaspokajających potrzeby mieszkańców i turystów, czysta ekologicznie i zasobna ekonomicznie dzięki nowoczesnej produkcji rolnej i przedsiębiorczości rozpoznawalnej w kraju i zagranicą” oraz określono misję: „Stworzenie warunków pozwalających na dynamiczny, zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy, przy zachowaniu tożsamości, dziedzictwa kulturowego oraz walorów krajobrazowych Gminy i Miasta Koziegłowy”. W dokumencie określono trzy priorytety: I. Przestrzeń, II. Społeczeństwo, III. Gospodarka. Do poszczególnych priorytetów przypisano cele strategiczne i odpowiadające im cele szczegółowe.

Zadania związane z polityką społeczną zostały zawarte w ramach priorytetu II. Społeczeństwo, dla którego zostały wyznaczone następujące cele:

Cel strategiczny: Rozwój zasobów ludzkich oraz zmniejszenie bezrobocia

Cele szczegółowe:

- Poprawa warunków i jakości kształcenia,
- Wzrost dostępności do edukacji,
- Stworzenie możliwości do reorientacji zawodowej oraz przekwalifikowania osób bezrobotnych,
- Aktywizacja zawodowa osób pozostających bez pracy.

Cel strategiczny: Poprawa stanu zdrowia i bezpieczeństwa mieszkańców

Cele szczegółowe:

- Poprawa jakości i dostępności do usług medycznych,
- Poprawa warunków (w tym infrastruktury) aktywnego spędzania czasu wolnego,
- Promocja zdrowego stylu życia,
- Zmniejszenie liczby przestępczości i wykroczeń, w tym poprzez rozwój systemu monitoringu gminy.

Cel strategiczny: Wzrost znaczenia kultury i ochrona dziedzictwa kulturowego

Cele szczegółowe:

- Ochrona zabytków i zachowanie dziedzictwa kulturowego dla przyszłych pokoleń,
- Stworzenie i rozwój lokalnych produktów kulturalnych,
- Zwiększenie oferty w zakresie wydarzeń kulturalnych.

II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA

1. POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA, PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY GMINY

Koziegłowy to gmina miejsko-wiejska położona w południowej części Polski, należy do województwa śląskiego, w powiecie myszkowskim. Siedziba gminy znajduje się w odległości ok. 25 km od Zawiercia, 12 km od Myszkowa, 30 km od Częstochowy i 50 km od Katowic.

Gmina składa się z 27 sołectw: Brzeziny, Cynków, Gniazdów, Gliniana Góra, Koclin, Koziegłówki, Krusin, Lgota Górna, Lgota-Mokresz, Lgota-Nadwarcie, Markowice, Miłość, Mysłów, Mzyki, Nowa Kuźnica, Oczko, Osiek, Pińczyce, Postęp, Pustkowie Lgockie, Rzeniszów, Siedlec Duży, Siedlec Mały, Stara Huta, Winowno, Wojsławice, Zabijak i zajmuje powierzchnię 161 km², którą zamieszkuje 14.298 mieszkańców. Koziegłowy sąsiadują z gminami: Kamienica Polska, Myszków, Ożarowice, Poraj, Siewierz i Woźniki. Gmina położona jest na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej w obszarze Zespołu Jurajskich Parków Krajobrazowych, w zasięgu pasa Parku Jurajskiego „Orlich Gniazd”. Podobnie, jak w większości gmin jurajskich, także i tutaj głównym bogactwem pozostaje krajobraz, chociaż teren gminy obfituje również w kamień wapienny, piasek i glinę.

2. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Poziom rozwoju infrastruktury technicznej w gminie Koziegłowy jest zróżnicowany. Nie ma oczyszczalni ścieków, dalszych inwestycji wymaga rozbudowa sieci kanalizacyjnej i poprawa stanu dróg. Dobrze rozwinięta jest natomiast sieć wodociągowa.

Dane szczegółowe na temat sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i drogowej oraz gospodarki odpadami w gminie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Infrastruktura techniczna w gminie w 2013 roku

sieć wodociągowa	
długość czynnej sieci wodociągowej (w km)	209,6
liczba ludności korzystającej z sieci wodociągowej	1.246
sieć kanalizacyjna	
długość czynnej sieci kanalizacyjnej (w km)	4,5
liczba ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	216
sieć drogowa	

długość dróg publicznych w gminie ogółem (w km)	-
w tym długość dróg gminnych (w km)	144
gospodarka odpadami	
liczba oczyszczalni ścieków	0
liczba ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie ścieków	0

Dane Urzędu Gminy i Miasta Koziegłowy.

W uzupełnieniu danych dotyczących infrastruktury technicznej warto dodać, że w ramach inwestycji zrealizowanych w gminie w latach 2010-2012 wybudowano kompleks boisk sportowych „Orlik”, dwa boiska piłkarskie oraz wielofunkcyjne. Ponadto dokonano rewitalizacji Ryku oraz Pałacu Biskupów w Koziegłowach.

3. KOMUNIKACJA I TRANSPORT

Największym atutem położenia gminy jest przebiegająca tędy trasa szybkiego ruchu (droga krajowa DK-1) łącząca Cieszyn z Gdynią z rozwidleniem wiodącym na Warszawę oraz droga wojewódzka Nr 789. Warto podkreślić, iż Gmina i Miasto Koziegłowy usytuowana jest w niedalekiej odległości ok. 30 km od Międzynarodowego Portu Lotniczego Katowice w Pyrzowicach oraz w pobliżu Centralnej Magistrali Kolejowej w Zawierciu, łączącej województwo śląskie z Mazowszem. Sieć dróg gminnych i powiatowych także zapewnia sprawną komunikację w obrębie gminy, zwłaszcza połączenia z Myszkowem, Siewierzem oraz Żarkami.

Dobre połączenia komunikacyjne w gminie mają mieszkańcy miasta Koziegłowy, z trudnościami komunikacyjnymi zmagają się natomiast mieszkańcy miejscowości Rosochacz i Siedlec Mały. Na terenie gminy nie ma żadnej czynnej stacji i przystanku kolejowego.

Usługi komunikacyjne w gminie świadczą: „TRAF-LINE” w Myszkowie.

4. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Z końcem 2013 roku gmina Koziegłowy liczyła 14.298 mieszkańców. Gęstość zaludnienia w gminie wynosiła ok. 90 osób na km².

W analizowanym okresie lat 2011-2013 struktura wiekowa ludności gminy ulegała niekorzystnym zmianom. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w latach 2011-2012 liczba dzieci i młodzieży zmniejszała się (z 2.444 osób w 2011 r. do 2431 osób w 2012 r.), przy czym zmniejszała się również liczba osób w wieku produkcyjnych (z 9.008 osób w

2011 r. do 8.988 osób w 2012 r.), rosła natomiast liczba osób w wieku poprodukcyjnym (z 2.920 osób w 2011 r. do 2.947 osób w 2012 r.). Zmniejszająca się w latach 2011-2013 z roku na rok ogólna liczba ludności gminy (z 14.372 w 2011 r. poprzez 14.366 w 2012 r. do 14.298 w 2013 r.) wraz z niską liczbą urodzeń żywych powodowały, że ten trend utrzymywał się przez cały analizowany okres. Sytuacja demograficzna kształtowana jest przez takie wskaźniki, jak będący różnicą między liczbą urodzeń żywych i zgonów przyrost naturalny oraz saldo migracji, która odbywa się zarówno w ruchu wewnętrznym, jak i zagranicznym. Dane w tym zakresie przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 2. Ludność gminy w latach 2011-2013

	2011 r.	2012 r.	2013 r.
liczba ludności gminy ogółem	14.372	14.366	14.298
gęstość zaludnienia w gminie (osób na km ²)	90,30	90,26	89,83

Dane Głównego Urzędu Statystycznego i Urzędu Stanu Cywilnego w Koziegłowach.

Tabela 3. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2011-2013

	2011 r.	2012 r.	2013 r.
liczba urodzeń żywych	138	140	141
liczba zgonów	154	187	182
przyrost naturalny	-16	-47	-41

Dane Głównego Urzędu Statystycznego i Urzędu Stanu Cywilnego w Koziegłowach.

Tabela 4. Ruch migracyjny ludności gminy w latach 2011-2013

	2011 r.	2012 r.	2013 r.
saldo migracji w ruchu wewnętrznym	25	57	30
saldo migracji w ruchu zagranicznym	3	-6	-1
saldo migracji ogółem	28	51	29

Dane Głównego Urzędu Statystycznego i Urzędu Stanu Cywilnego w Koziegłowach.

Wpływ na spadek liczby dzieci i młodzieży w gminie w 2011 r. i jej nieznaczny wzrost w 2012 r. miała mała dzietność rodzin, o czym świadczy utrzymująca się na zbliżonym poziomie liczba urodzeń żywych – 138 w 2011 r., 140 w 2012 r., 141 w 2013 r. Przyczyniała się ona do coraz mniej korzystnego przyrostu naturalnego, który w ostatnich latach był ujemny (-16 w 2011 r., -47 w 2012 r., -41 w 2013 r.). Ujemny przyrost naturalny był także efektem dużej liczby zgonów (154 w 20011 r., 187 w 2012 r., 182 w 2013 r.).

Saldo migracji w latach 2011-2012 było dodatnie, jednak ulegało wahaniom (28 w 2011 r., 51 w 2012 r., 29 w 2013 r.), mając wpływ na niewielki spadek liczby mieszkańców. Migracja ludności do i z gminy odbywała się głównie w ruchu wewnętrznym.

Biorąc pod uwagę powyższe dane i próbując dokonać prognozy ludności gminy na najbliższe lata, należy zwrócić uwagę na wahającą się, m.in. pod wpływem niskiej dzietności rodzin, liczbę dzieci i młodzieży, stale zmniejszającą się liczbę osób w wieku produkcyjnym i zwiększającą się liczbę osób w wieku poprodukcyjnym. Powyższe tendencje demograficzne będą wymagały dopasowania usług społecznych do potrzeb zarówno dzieci i młodzieży, jak i seniorów. W przypadku tych pierwszych konieczne będzie dostosowanie dostępu do wychowania, edukacji, kultury, sportu i rekreacji, tym drugim trzeba będzie natomiast udzielić stosownej pomocy materialnej i rzeczowej, ułatwić im korzystanie z usług medycznych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych oraz różnorodnych form aktywnego spędzania czasu wolnego.

5. SYTUACJA GOSPODARCZA

Rolniczo-turystyczny charakter gminy determinuje jej gospodarkę. Podstawowym kierunkiem rozwoju jest turystyka. Dzięki walorom krajobrazowym i malowniczości położeniu w zasięgu pasa Parku Jurajskiego „Orlich Gniazd” na terenie gminy rozkwita baza agroturystyczna. Pomimo niskiej jakości gleb rolnictwo jest nadal silnym fundamentem rozwojowym i podstawą egzystencji dużej części populacji. Powierzchnia rolna stanowi 50,0% ogólnej powierzchni, tereny leśne 20,0%. Pod terenami należącymi do Koziegłów znajdują się znaczące zasoby wód mineralnych, które stanowią podstawę dla działalności kilku prężnie rozwijających się przedsiębiorstw. Dane dotyczące struktury użytków rolnych w gminie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki

powierzchnia użytków rolnych ogółem (w ha)		11.340,2511
w tym:	grunty orne (w ha)	7.759,5056
	sady (w ha)	16,7112
	łąki i pastwiska (w ha)	3.580,7455
powierzchnia lasów i gruntów leśnych (w ha)		3.720,7034
powierzchnia pozostałych gruntów i nieużytków (w ha)		275,3762

Dane Urzędu Gminy i Miasta Koziegłowy.

W latach 2011-2013 liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie systematycznie rosła. Działały one głównie w takich sekcjach, jak: handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle, przetwórstwo przemysłowe, transport i gospodarka magazynowa oraz budownictwo. Dane szczegółowe na temat podmiotów gospodarczych w gminie przedstawiają poniższe tabele:

Tabela 6. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2011-2013

	2011 r.	2012 r.	2013 r.
liczba podmiotów w sektorze publicznym	25	24	24
liczba podmiotów w sektorze prywatnym	1.576	1.587	1.613
liczba podmiotów ogółem	1.601	1.611	1.637

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Tabela 7. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2010) na koniec 2013 roku

sekcja	liczba podmiotów
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	38
górnictwo i wydobywanie	5
przetwórstwo przemysłowe	345
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	2
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	10
budownictwo	138
handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	599
transport i gospodarka magazynowa	187
działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	22
informacja i komunikacja	17
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	28
działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	6
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	43
działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	18
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	23
edukacja	24
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	44
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	32
inne sekcje	56

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

6. PROBLEMY NA RYNKU PRACY

Problemy na rynku pracy, objawiające się niedostateczną liczbą miejsc pracy, prowadzą do obniżenia standardu życia ludności. Długotrwałe pozostawanie bez zatrudnienia ogranicza szanse na podjęcie pracy, przyczynia się do ubożenia ludności, a nawet prowadzi do wykluczenia społecznego.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Myszkowie, w latach 2011-2013 liczba osób bezrobotnych w gminie Kozięglowy zmieniała z roku na rok, przyjmując najwyższą wartość na koniec analizowanego okresu (od 782 osób w 2011 roku, poprzez 781 osób na koniec roku następnego, do 828 osób na koniec roku 2013). Wśród mieszkańców gminy pozostających bez pracy stale około połowy stanowiły kobiety, których liczba na koniec kolejnych lat wynosiła: 402, 393 i 404. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Bezrobotni w gminie według płci i ich udział w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2011-2013

	2011 r.	2012 r.	2013 r.
liczba bezrobotnych w gminie	782	781	828
udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	8,7%	8,7%	9,2%
liczba bezrobotnych kobiet w gminie	402	393	404
udział kobiet w liczbie bezrobotnych	51,41%	50,32%	48,79%

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat stopy bezrobocia, jaką odnotowano w latach 2011-2013 w powiecie myszkowskim, województwie śląskim i w kraju.

Tabela 9. Stopa bezrobocia w powiecie, województwie i w kraju w latach 2011-2013

	2011 r.	2012 r.	2013 r.
stopa bezrobocia w powiecie myszkowskim	18,9%	19,7%	20,1%
stopa bezrobocia w województwie śląskim	10,2%	11,1%	11,9%
stopa bezrobocia w kraju	12,5%	13,4%	14,2%

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2011-2013 powiat myszkowski charakteryzował się wyższą, w stosunku do województwa śląskiego i kraju, stopą bezrobocia. Zarówno w powiecie, województwie, jak i w kraju w analizowanym okresie roku odnotowano jej wzrost w porównaniu z rokiem poprzednim.

Pełna diagnoza problemu bezrobocia w gminie wymaga przeprowadzenia analizy danych dotyczących podziału bezrobotnych według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia, a także rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz dostępnych ofert pracy. Dane szczegółowe w tym zakresie na koniec 2013 roku przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Bezrobotni w gminie na koniec 2013 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia

		liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)			liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
		ogółem	kobiet				ogółem	kobiet	
wiek	18-24 lata	176	23	13,07	staż pracy	bez stażu	144	87	60,42
	25-34 lata	256	70	27,34		do 1 roku	114	64	56,14
	35-44 lata	154	34	22,08		1-5 lat	220	105	44,73
	45-54 lata	136	33	24,26		5-10 lat	123	60	48,78
	55-59 lat	80	17	21,25		10-20 lat	107	49	45,79
	60-64 lata	26	10	38,46		20-30 lat	86	31	36,05
czas pozostawania bez pracy	do 1 miesiąca	66	27	40,91	staż pracy	30 lat i więcej	34	8	23,53
	1-3 miesiące	106	36	33,96		wyższe	117	90	76,92
	3-6 miesięcy	129	60	46,51		policealne i śr. zawodowe	197	118	59,90
	6-12 miesięcy	175	90	51,43		średnie ogólnokształcące	82	44	53,66
	12-24 miesięcy	165	80	48,48		zasadnicze zawodowe	204	69	33,82
	pow. 24 miesięcy	187	111	59,36		gimnazjalne i niższe	228	83	36,40

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Myszkowie.

Na koniec 2013 roku wśród bezrobotnych w gminie największe grupy stanowiły osoby młode w wieku 25-34 lata (256 osób), osoby pozostające bez zatrudnienia powyżej 24 miesięcy (187 osób), osoby mające 1-5 lat stażu pracy (220 osób), a także osoby z niskim wykształceniem –gimnazjalnym i niższym (228 osób) lub zasadniczym zawodowym (204 osoby).

Liczne grupy wśród będących bez zatrudnienia stanowiły również osoby w wieku 18-24 lat (176 osób), osoby pozostające bez pracy od 6 do 12 miesięcy (175 osób) lub 12-24 miesiące (165 osób), osoby bez stażu pracy (144 osoby) oraz osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (197 osób).

Największy udział kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych odnotowano wśród osób w wieku powyżej 60 lat (38,46%) i 25-34 lat (27,34%), w grupie osób pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy (59,36%) lub od 6 do 12 miesięcy (51,43%), wśród osób bez stażu pracy (60,42%) lub ze stażem pracy do 1 roku (56,14%), oraz, co szczególnie niepokojące, w grupie osób z wykształceniem wyższym (76,92%) lub policealnym i średnim zawodowym (59,9%).

Z powyższych danych wynika, że programami aktywizującymi osoby bezrobotne z gminy należy objąć osoby z krótkim stażem pracy lub bez stażu pracy, którym powinno się zapewnić możliwość poszerzenia doświadczenia zawodowego lub podjęcia pierwszej pracy. Nie należy również zapominać o osobach mających za sobą kilka lub kilkanaście lat pracy, którym powinno się zapewnić możliwość przekwalifikowania, aby wzmocnić ich konkurencyjność na rynku pracy. Ze względu na to, że problem bezrobocia w znacznym stopniu dotyka osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i niższym, warto nadal zachęcać młodzież do zdobywania wykształcenia, natomiast w przypadku osób pozostających na rynku pracy bez zatrudnienia, szczególny nacisk należy położyć na dokończanie oraz podniesienie lub zmianę kwalifikacji zawodowych.

7. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE

Zasoby i warunki mieszkaniowe ludności determinują w znacznym stopniu jakość jej bytowania. Niejednokrotnie określają również granice możliwości realizowania własnych aspiracji życiowych. W latach 2011-2013 liczba mieszkań w gminie systematycznie rosła (z 5.463 w 2011 r. do 5.549 w 2013 r.). Jednocześnie wzrastała ogólna liczba izb mieszkalnych oraz ogólna powierzchnia użytkowa mieszkań w gminie. W analizowanym okresie wzrosła również przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (z 95,93 m² w 2011 r. do 96,98 m² w 2013 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2011-2013

	2011 r.	2012 r.	2013 r.
liczba budynków mieszkalnych w gminie	5.309	5.309	5.332
liczba mieszkań	5.463	5.503	5.549
liczba izb	23.965	24.189	24.451

powierzchnia użytkowa mieszkań (w m ²)	524.064	530.504	538.168
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (w m ²)	95,93	96,40	96,98

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2011-2013 w zasobach gminy przybyło tylko jedno mieszkanie komunalne. W efekcie zwiększyła się łączna liczba izb w mieszkaniach komunalnych (o dwie izby) oraz łączna powierzchnia użytkowa mieszkań pozostających w zasobach gminy (o 33 m²). Natomiast przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania komunalnego w gminie zmniejszyła się nieznacznie (o 0,5 m²), z czego wynika iż nowo oddane mieszkanie miało powierzchnię mniejszą niż dotychczasowa średnia powierzchnia mieszkań komunalnych w gminie. Szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Zasoby mieszkaniowe gminy w latach 2011-2013

	2011 r.	2012 r.	2013 r.
liczba mieszkań komunalnych	30	30	31
liczba izb	87	87	89
powierzchnia użytkowa mieszkań (w m ²)	1.458	1.458	1.491
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (w m ²)	48,60	48,60	48,10

Dane Urzędu Gminy i Miasta Koziegłowy.

8. BEZDOMNOŚĆ

Bezdomność jest problemem społecznym charakteryzującym się brakiem stałego miejsca zamieszkania. Wiąże się ze zmianami demograficznymi i ruchliwością społeczną, z recesją gospodarczą, bezrobociem, ubóstwem, kryzysem polityki mieszkaniowej i wzrostem cen mieszkań oraz dysfunkcjonalnością instytucji opiekuńczo-resocjalizacyjnych i karnych, zaniedbujących obowiązek opieki następczej.

Do głównych przyczyn bezdomności o charakterze społecznym i patologicznym należą: likwidacja państwowych zakładów pracy, a wraz z nimi hoteli robotniczych, brak miejsc w szpitalach, zakładach opiekuńczych, domach pomocy społecznej, brak opieki nad wychowankami domów dziecka kończącymi 18 lat, brak ośrodków dla nosicieli wirusa HIV, zaległości w opłatach czynszowych prowadzące do eksmisji, a także alkoholizm, przestępczość, odrzucenie lub brak opieki ze strony najbliższych, rozwód lub trwały rozpad innych więzi formalnych lub nieformalnych, prostytutka kobiet, przemoc w rodzinie oraz świadomy wybór innego sposobu życia i odrzucenie powszechnie uznawanego systemu wartości. Osobami bezdomnymi, obok tych, którzy są nimi z wyboru, najczęściej stają się

ludzie w starszym wieku, matki z nieletnimi dziećmi, rodziny pełne nieposiadające środków finansowych na opłacenie mieszkania oraz osoby, które opuściły zakłady karne.

Bezdomność w gminie Koziegłowy jest jedynie zjawiskiem, nie urasta do rangi problemu społecznego. Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością z gminy świadczy Gminno-Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Koziegłowach. Przybiera ona głównie formę wsparcia rzeczowego (odzież, posiłek) oraz schronienia.

W latach 2011-2013 liczba rodzin i przebywających w nich osób objętych wsparciem z powodu bezdomności była niewielka i ulegała nieznacznym wahaniom (liczba rodzin: z 3 w 2011 r. poprzez 2 w 2012 r. do 4 w 2013 r., liczba osób w rodzinach z 3 w 2011 r. poprzez 2 w 2012 r. do 4 w 2013 r.). Schronienie osobom bezdomnym zapewniały: Schronisko dla Osób Bezdomnych „Dom Nadziei” w Myszkowie oraz Przytulisko dla osób bezdomnych w Kluczach prowadzone przez Chrześcijańskie Stowarzyszenie Dobroczynne w Kluczach.

9. EDUKACJA

Edukacja, rozumiana jako wychowanie, wykształcenie, nauka oraz zdobywanie wiedzy, umiejętności i kształcenie, pełni zasadniczą rolę w rozwoju człowieka. Jako proces trwający od młodości jest sposobem na podniesienie jakości zasobów ludzkich, a tym samym poziomu konkurencyjności gospodarki i przyspieszenia tempa rozwoju gospodarczego.

Głównym problemem edukacji jest nierówny dostęp do niej przez całe życie, efektem czego są zróżnicowane szanse życiowe poszczególnych grup ludności, np. młodzieży mieszkającej na wsi i w mieście, dziewcząt i chłopców, dorosłych bez wykształcenia i z wykształceniem.

W roku szkolnym 2012/2013 w gminie Koziegłowy funkcjonowało 5 placówek oświatowo-wychowawczych, w tym 1 przedszkole, 4 szkoły podstawowe i 3 zespoły szkół w którym działają 2 gimnazja i 1 liceum. Dane szczegółowe na temat ww. placówek, a także liczby dzieci i uczniów do nich uczęszczających oraz nauczycieli w nich pracujących przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Placówki oświatowo-wychowawcze w gminie w roku szkolnym 2012/2013

nazwa i adres placówki	liczba dzieci, uczniów	liczba nauczycieli
------------------------	---------------------------	-----------------------

Zespół Szkół w Koziegłowach ul. 3 Maja 12, 42-350 Koziegłowy W skład Zespołu wchodzi trzy placówki oświatowe: a) Liceum Ogólnokształcące im. Marii Skłodowskiej-Curie; b) Gimnazjum im. Jana Pawła II c) Szkoła Podstawowa im. Alfreda Szklarskiego.		
Zespół Szkół w Lgocie Górnej ul. Szkolna 1 42-350 Koziegłowy W skład Zespołu wchodzi dwie placówki oświatowe: a) Gimnazjum b) Szkoła Podstawowa		
Zespół Szkół w Pińczycach ul. Śląska 3, 42-350 Koziegłowy W skład Zespołu wchodzi dwie placówki oświatowe: a) Gimnazjum b) Szkoła Podstawowa	769-szkoły podstawowe	15,54-szkoły podstawowe
Szkoła Podstawowa w Cynkowie ul. Strażacka 1 42-350 Koziegłowy,	395-gimnazja	123,32-gimnazja
Szkoła Podstawowa w Gniazdowie ul. Szkolna 85 42-350 Koziegłowy,	60-szkoły ponadgimnazjalne	3,78-zespół szkół
Szkoła Podstawowa w Siedlcu Dużym ul. Jana Pawła II 34, 42-350 Koziegłowy		
Szkoła Podstawowa w Koziegłówkach ul. Lipowa 6, 42-350 Koziegłowy		
Szkoła Podstawowa Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich w Mysławie Gimnazjum Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich w Mysławie ul. Myszkowska 22, 42-350 Koziegłowy		
Przedszkole w Koziegłowach z Oddziałami Integracyjnymi ul 3 Maja 27 42-350 Koziegłowy	160	17,5

Dane Urzędu Gminy i Miasta Koziegłowy.

Placówki oświatowe w gminie posiadają sale gimnastyczne, pracownie komputerowe, biblioteki oraz świetlice. Na terenie gminy jest 1 szkoła ponadpodstawowa. Absolwenci gimnazjum mają możliwość kontynuowania edukacji m.in. w szkołach publicznych oraz niepublicznych, które działają na terenie powiatu myszkowskiego oraz powiatu częstochowskiego i gminy Siewierz.

10. KULTURA

Korzystanie z dóbr kultury wpływa na jakość życia ludności i świadczy o poziomie rozwoju społecznego. Głównymi instytucjami kultury w gminie Koziegłowy są Miejsko-Gminny Ośrodek Promocji Kultury oraz Biblioteka Publiczna Gminy i Miasta Koziegłowy.

Miejsko-Gminny Ośrodek Promocji Kultury jest ogólnodostępną placówką, zajmującą się animowaniem i promowaniem kultury na terenie gminy. Służy on rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb kulturalnych mieszkańców, realizując zadania w dziedzinie wychowania, edukacji i upowszechniania kultury. Wyrażeniem dążeń i ambicji MGOPK w Koziegłowach jest misja, która określa charakter instytucji :

- łączy nas kultura,
- istniejemy po to, aby pobudzać w ludziach chęć do działania i obcowania z kulturą.
- mieszkańcy są naszym potencjałem, a ich pomysły naszym mechanizmem napędowym.
- chcemy sprzyjać ich rozwojowi osobistemu i tworzyć warunki do integracji.
- chronimy tradycję i dziedzictwo kulturowe naszego regionu.
- inicjujemy przedsięwzięcia służące wykorzystaniu kreatywnych funkcji kultury do rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy i Miasta Koziegłowy i jej promocji.
- budujemy pozytywny lobbying na rzecz kultury.
- kształtujemy przestrzeń kulturalną i aktywność prowadzącą do działań z wykorzystaniem zasobów lokalnych.

Zgodnie z założeniami programowymi realizuje swoje zadania poprzez:

- pracę zespołów artystycznych, kół hobbistycznych, pracowni,
- kalendarz imprez własnych, inicjowanie i przeprowadzanie konkursów,
- organizowanie warsztatów, przeglądów, pokazów, projekcji, wystaw, koncertów, benefisów,
- organizację imprez masowych, plenerowych, rozrywkowych, festiwali, festynów, turniejów,
- organizację imprez kameralnych, spotkania, spektakle, recitale,
- pomoc przy organizacji imprez organizowanych przez inne instytucje, podmioty,
- współorganizowanie imprez,
- udział w imprezach zewnętrznych,
- usługi kulturalne,
- projekty związane z promocją i rozwojem Gminy i Miasta Koziegłowy.

W realizacji swoich zadań MGOPK współpracuje z innymi instytucjami kultury, a także placówkami edukacyjnymi i władzami samorządowymi oraz wszystkimi zainteresowanymi osobami i podmiotami, dzięki czemu jego oferta może być coraz bogatsza i w coraz lepszy sposób zaspokajająca zmieniające się cały czas potrzeby mieszkańców.

Ośrodek jest także organizatorem wielu imprez gminnych. Sztandarowym wydarzeniem są odbywające się cyklicznie w lipcu Dni Miasta i Gminy Koziegłowy, podczas którego odbywają się występy artystów, również lokalnych. Prezentują się wówczas m.in. Koła Gospodyń Wiejskich, a także odbywają się degustacje produktów przez nie przygotowanych oraz liczne konkursy, w których udział brać mogą zarówno mieszkańcy, jak i odwiedzający gminę turyści. Inną formą promującą gminę ma być organizowany po raz pierwszy w tym roku Gminny Turniej Sołectw a także odbywający się w sierpniu Festiwal „Nasze Koziegłowy i jego okolice”.

Na terenie gminy Koziegłowy funkcjonuje 13 Kół Gospodyń Wiejskich: w Cynkowie, Gniazdowie, Krusinie, Lgocie Górnej, Lgocie Mokresz, Markowicach, Mysłowie, Mzykach, Pustkowiu Lgockim, Rzeniszowie, Starej Hucie, Winownie.

Na terenie gminy działa Gminny Zespół Pieśni i Tańca „Koziegłowy”, który w 2010 roku za swoją działalność na polu kultury został odznaczony przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego odznaką honorową „Zasłużony Dla Kultury Polskiej”. Pozostałe pracownie, kluby i sekcje działające w MGOPK to: Zespół „Złoty Kłos”, Grupa Taneczna Pokusa, Studio Piosenki, Studio Teatralne, Szkoła Tańca Quick Dance, Gminna Orkiestra Dęta, Młodzieżowa Orkiestra Dęta, Pracownia Plastyczna „Walor”, Pracownia Pod Koziółkami, zajęcia szachowe dla dzieci, joga i zumba.

Gmina Koziegłowy znana jest z wytwarzania wyrobów z wiór osikowych, jedyna, niepowtarzalna i rozpoznawalna poprzez koguciki na drewnianej nóżce wykonywane tą techniką, które stały się wizytówką miasteczka.

Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat funkcjonujących w gminie placówek kulturalnych.

Tabela 14. Placówki kulturalne w gminie w 2013 roku

nazwa i adres placówki	liczba pracowników
Miejsko-Gminny Ośrodek Promocji Kultury w Koziegłowach ul. Żarecka 28, 42-350 Koziegłowy	17 (razem ze świetlicami)
Biblioteka Publiczna Gminy i Miasta Koziegłowy ul. Żarecka 28, 42-350 Koziegłowy	3

Dane Urzędu Gminy i Miasta Koziegłowy.

11. SPORT I REKREACJA

Propagowany w dzisiejszych czasach zdrowy styl życia obejmuje m.in. właściwe odżywianie, aktywny wypoczynek oraz uprawianie różnorodnych dyscyplin sportowych. Sport wpływa bowiem nie tylko na kondycję zdrowotną człowieka, ale również jego cechy charakteru, postawę, relacje z innymi ludźmi, umiejętność współpracy i asertywność.

Upowszechnianiu kultury fizycznej, sportu i rekreacji w gminie służą istniejące na jej terenie obiekty rekreacyjno-sportowe. Należą do nich przede wszystkim:

- „Orlik” – zespół boisk sportowych w Koziegłowach,
- Boisko wielofunkcyjne w Pińczycach,
- Kompleks sportowy w Koziegłówkach.

W 2014 r. ma rozpocząć się budowa boiska sportowego przy szkole w Mysłowie.

Na terenie gminy działa dziewięć stowarzyszeń kultury fizycznej: Miejsko-Gminny Ludowy Klub Sportowy „Błękitni” (sekcja kolarska), Ludowy Klub Sportowy „Sparta” w Siedlcu Dużym, Stowarzyszenie Sportowe „Saturn” w Lgocie Górnej, CKW „Mała Panew” w Cynkowie, Klub Sportowy „MARGOS” w Markowicach, Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „Olimp” w Koziegłowach, Ludowy Klub Sportowy „Gryf” w Pińczycach, Stowarzyszenie Piłkarskie „Orlęta” w Gniazdowie oraz Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „Fair Play” w Koziegłowach.

12. TURYSTYKA

Gmina Koziegłowy rozciąga się na malowniczo położonych terenach na krawędzi Jury Krakowsko-Częstochowskiej co wpływa na zaliczenie jej do stowarzyszenia gmin z województwa małopolskiego i śląskiego do Związku Gmin Jurajskich. Obecnie do związku należy 38 gmin. Gmina zajmuje pas łagodnych równin przecinanych dolinami rzek i strumieni. Niemal przez środek gminy Koziegłowy przebiega trasa szybkiego ruchu, droga krajowa DK-1, która łączy południe Polski z jej północną częścią. Doskonałe usytuowanie przestrzenne i panujący mikroklimat stwarzają dogodne warunki do wypoczynku i rekreacji.

Przez gminę Koziegłowy przebiega kilka szlaków turystycznych, pieszych i rowerowych, które ułatwiają poznanie malowniczych okolic:

1. Szlaki rowerowe:

- „Do rezerwatu Cisów” (52 km). Łączy północno-zachodnią część gminy położoną na wyniosłościach z pięknymi widokami, z częścią wschodnią gminy z Rezerwatem Cisów,

Pomnikiem Przyrody, jak również obszarami o dużych wartościach przyrodniczych, do których należą doliny rzeki Warty, Małej Panwi, Sarniego i Bożego Stoku. Rezerwat znajduje się około 5 km na południowy zachód od miasta Koziegłowy, na terenie kompleksu leśnego należącego do Nadleśnictwa Siewierz.

- Przewodziszwice – Koziegłowy (23 km). Miejscowości, przez które przebiega szlak: Przewodziszwice (strażnica) – Żarki – Żarki Letnisko – Lgota-Mokrzesz – Koziegłowy (Rynek). W południowo-zachodniej części Koziegłów, wzdłuż doliny Sarniego Stoku, znajdują się pozostałości po średniowiecznym zamku koziegłowskim w postaci niewielkiego sztucznego wzniesienia otoczonego pierścieniowymi wałami.
- Koziegłowy – Pińczycze – Siewierz (21 km). Miejscowości, przez które przebiega szlak: Koziegłowy – rezerwat Cisy w Hucie Starej – Pińczycze – Nowa Wioska – Siewierz. Trasa szlaku biegnie do rezerwatu przyrody "Cisy w Hucie Starej". Na terenie rezerwatu przyrody (obszar Nadleśnictwa Siewierz) chronione jest naturalne środowisko cisa pospolitego (*tazusus baccata*) w drzewostanie wilgotnego lasu mieszanego. Jest to w Polsce bardzo rzadkie, długowieczne drzewo iglaste o zimotrwałych igłach.
- Poraj – Rez. Cisy (28 km). Miejscowości, przez które przebiega szlak: Poraj – Jastrząb – Gęzyn – Rosochacz – Koziegłowy – Koziegłówki – Rzeniszów Łazy – rez. Cisy w Hucie Starej. Trasa szlaku biegnie od doliny rzeki Warty do zbiornika Porajskiego.

2. Piesze szlaki turystyczne

- Szlak Żarecki (21 km). Trasa Gniazdów – Koziegłowy – Miłość – Kuźnica Nowa – Lgota Nadwarcie – Żarki Letnisko – Koza – Żarki (miasto) – Leśniów – Przewodziszwice.
- Szlak Architektury Drewnianej – Pętla Częstochowska (180 km). Opis: Częstochowa – Olsztyn – Zrębice-Złoty Potok – Żarki – Koziegłowy – Cynków – Woźniki – Boronów. Architektura Drewniana to sztuka, jak żadna inna mocno związana ze wsią. Jej uzupełnieniem są niezliczone kapliczki i krzyże przydrożne. Dzięki temu pejzaż wiejski jest jedyny w swoim rodzaju.
- Szlak Papieski. Opis szlaku: Kraków – Trzebinia – Olkusz – Wolbrom – Pilica – Ogrodzieniec – Siewierz – Koziegłowy – Częstochowa. Z zachowanych notatek dowiadujemy się, że Karol Wojtyła jako ksiądz, 22-25 września 1955 r. odbywał tym szlakiem pielgrzymkę rowerową do Częstochowy.
- Ścieżka dydaktyczna – „Dęby Jurajskie” trasa ścieżki obejmuje: Wytwórnę Napojów Gazowanych "Jurajska" w Postępie – dorzecze rzeki Warty – zbiornik retencyjny Lgota Górna.
- Ścieżka dydaktyczna – „Najciekawsze miejsca Gniazdowa i jego okolic”.

Na terenie gminy znajdują się trzy zbiorniki wodne – w Koziegłowach, Lgocie Górnej oraz w Gniazdowie. Pierwszy z nich utworzony został w latach sześćdziesiątych. Pobliski teren stwarza świetne warunki wypoczynkowo-rekreacyjne. Zbiornik użytkują wędkarze z koła PZW AMUR w Koziegłowach, którzy dbają o stan wody i ilość ryb (w zbiorniku żyją m.in. płotki, leszcze, szczupaki, sumy jesiотry, karpie, liny). Kolejny zbiornik retencyjny w obrębie lasów Postęp – Lgota Górna, powstał w latach 1999-2000 w celu zabezpieczenia zasobów wodnych na terenie Nadleśnictwa Siewierz. Zajmuje powierzchnię 2,20 ha. Zbiornik wodny w Gniazdowie powstał po wyrobisku żwiru w latach 80-tych. Okolice wszystkich trzech zbiorników stwarzają doskonałe warunki rekreacyjne.

Pozostałe zabytki i miejsca, które warto zobaczyć w gminie to:

- Zabudowa miejska z XIV w. – układ urbanistyczny miasta Koziegłowy,
- Kościół parafialny p.w. Bożego Ciała obecnie Marii Magdaleny z XV w.,
- Kościół św. Barbary z XVII w.,
- Pozostałości zamku w Koziegłowach z XIII w.,
- Pałac biskupi z XVII w. (obecnie przedszkole),
- Plebania z początku XVII w.,
- Kościół św. Wawrzyńca w Cynkowie z XVII w. (zabytek klasy zerowej wraz z otaczającymi go zabytkowymi lipami) znajdujący się na Szlaku Architektury Drewnianej
- Sanktuarium św. Antoniego w Koziegłówkach z 1910r.,
- Kaplica dworska w Pińczycach z XVIII w., przemianowana na kościół parafialny p.w. św. Michała Archaniola,
- Baszty w murze zespołu pałacowego w Pińczycach z XVIII w.,
- Pomniki Bontonich, Stojowskich z 1767 r. (diedziców Pińczyc, fundatorów kaplicy),
- Pomnik przyrody – trzy dęby jurajskie w Postępie,
- Rezerwat Przyrody "Cisy" w Hucie Starej,
- Lgota Górna (Las) – dwa dęby szypułkowe,
- Jedyne w Polsce rękodzieło artystyczne wykonane z łyka osikowego,
- Kapelusz z certyfikatem rekordu Guinnessa w Koziegłowach,
- Galeria Malarska Tadeusza Puszczerwicza w Koziegłowach.

Gmina stara się o dofinansowanie projektu dotyczącego utworzenia, wspólnie z gminami Żarki i Poraj, konnego szlaku turystycznego (liderem projektu jest gmina Koziegłowy). Przy współudziale gmin Poraj i Żarki zaczynający się w gminie Koziegłowy szlak połączy się z tzw. konnym szlakiem transjurajskim, wiodącym z Częstochowy do

Krakowa. Przy szlaku stworzona zostanie infrastruktura jak punkty postojowe, z których będą mogli korzystać nie tylko miłośnicy jazdy konnej. Na terenie gminy Koziegłowy znajdą się trzy takie punkty, zlokalizowane w atrakcyjnych krajobrazowo miejscach.

Tabela 15. Obiekty zakwaterowania noclegowego w gminie w 2013 roku

nazwa obiektu	adres obiektu
Hotel Stary Młyn	ul. Częstochowska 66, 42-350 Koziegłowy
Noclegi u Joli	ul. Żarecka 2, 42-350 Koziegłowy
Zajazd Margos	ul. Floriana 4, 42-350 Markowice
Hotel Czardasz	ul. Częstochowska 64, 42-350 Koziegłowy
Ośrodek Szkoleniowo-Wypoczynkowy Zacisze	ul. Międzyłęśna 7, 42-350 Koziegłowy

Dane Urzędu Gminy i Miasta Koziegłowy.

13. SYTUACJA DZIECKA

Dziecko wymaga szczególnej opieki i troski. Działalność na jego rzecz powinna polegać przede wszystkim na ochronie jego praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwianie dostępu do oświaty, służby zdrowia i wypoczynku oraz na asekurowaniu go w obliczu zagrożeń.

Analiza sytuacji dziecka w gminie Koziegłowy została dokonana na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w funkcjonujących na jej terenie placówkach oświatowych. Badania te pozwoliły zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej oraz uzyskać informację na temat prowadzonych w szkołach działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych. W sumie do analizy przedłożono 10 ankiet – wypełnionych przez pedagogów szkolnych lub dyrektorów – z następujących placówek oświatowych:

- Przedszkole z Oddziałami Integracyjnymi (liczba uczniów: 159),
- Szkoła Podstawowa w Koziegłówkach (liczba uczniów: 75),
- Szkoła Podstawowa i Gimnazjum Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich w Mysłowie (liczba uczniów: 92),
- Szkoła Podstawowa w Siedlcu Dużym (liczba uczniów: 67),
- Szkoła Podstawowa w Cynkowie (liczba uczniów: 140),
- Szkoła Podstawowa w Gniazdowie (liczba uczniów: 86),
- Szkoła Podstawowa Stowarzyszenie Przyjaciół Szkół Katolickich w Winownie (liczba uczniów: 31),

- Zespół Szkół w Łgocie Górnej (liczba uczniów: 268),
- Zespół Szkół w Koziegłowach (liczba uczniów: 483),
- Zespół Szkół w Pińczycach (liczba uczniów: 226).

Zasoby i oferta szkolna

Z analizy ankiet wynika, że 3 placówki zatrudniają pedagoga (w pozostałych placówkach brak jest tego typu specjalisty), 4 szkoły zatrudniają pielęgniarkę, 2 logopedę w Szkole Podstawowej Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich w Mysławie i w Przedszkolu w Koziegłowach. Tylko przedszkole zatrudnia psychologa, żadna placówka nie zatrudnia doradcy zawodowego.

Wszystkie placówki prowadzą dożywianie uczniów i każda z nich zgłosiła potrzebę zwiększenia liczby dzieci i młodzieży objętych tym rodzajem pomocy. Większość placówek zapewnia uczniom dostęp do Internetu oraz umożliwia korzystanie z sali gimnastycznej (SP w Siedlcu Dużym korzysta z zastępczej sali gimnastycznej a SP w Winownie w ramach zajęć z w-f jeździ na basen do Myszkowa). Tylko w przedszkolu funkcjonują klasy integracyjne. Przedstawiciele żadnej ze szkół nie zauważyli trudności z dojazdem uczniów na zajęcia.

Wszystkie placówki oferują dzieciom i młodzieży zajęcia dodatkowe. Najczęściej przyjmują one postać różnorodnych tematycznie kół zainteresowań (m.in. koła sportowe, matematyczne, informatyczne, teatralne, muzyczne, ekologiczne, polonistyczne, taneczne, plastyczne, przyrodnicze, historyczne, religijne) oraz zajęć językowych, ogólnorozwojowych i rekreacyjno-sportowych. W dwóch placówkach prowadzone jest szkolne koło wolontariatu.

Jednocześnie wszystkie placówki prowadzą zajęcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wśród nich najczęściej organizowane są zajęcia korekcyjno-kompensacyjne (4 placówki), wyrównawcze (10), logopedyczne (4), socjoterapeutyczne (3), psychoterapeutyczne (1) i zajęcia rewalidacyjne (2).

Problemy dosięgające uczniów i ich rodziny

Ankietowani identyfikowali problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny, w dwojaki sposób, tj. odpowiadając na pytanie o charakterze otwartym oraz wypełniając zamknięty katalog cech patologicznych obejmujący 14 zmiennych.

Określając problemy w odpowiedzi na pytanie otwarte, badani wskazywali głównie na ubóstwo materialne pociągające za sobą skutki dwojakiego rodzaju. W pierwszym przypadku trudna sytuacja materialna wiąże się z występującymi w domu dysfunkcjami, takimi jak niewydolność wychowawcza, brak odpowiedniego zainteresowania dzieckiem, alkoholizm.

Z kolei w drugim przypadku brak pracy i perspektyw zmusza niektórych rodziców do wyjazdu za granicę, co generuje problemy tzw. eurosieroctwa, czyli separacji rodzin wynikającej z emigracji. W obu sytuacjach nie bez znaczenia pozostaje fakt, że ich ogólną konsekwencją jest pozostawienie dziecka bez odpowiedniej opieki, co sprzyja szerzeniu się zachowań negatywnych (problem agresji i przemocy oraz sięgania po środki uzależniające). Problem, który dotyczy dzieci i młodzieży to także utrudniony dostęp do specjalistów jak: logopeda, pedagog czy psycholog. Ankietowani wskazali również brak realizacji obowiązku szkolnego.

Wypełniając zamknięty katalog cech patologicznych, ankietowani stwierdzali ich obecność, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Szczegółowe informacje na temat zdiagnozowanych w środowisku szkolnym i w domu rodzinnym uczniów problemów społecznych zawiera poniższa tabela.

Tabela 16. Problemy występujące w środowisku szkolnym i rodzinnym dzieci i młodzieży z gminy uczęszczających do przedszkola, szkół podstawowych i gimnazjalnych

cechy patologii społecznej	obecność poszczególnych cech	
	występuje (liczba ujawnionych przypadków)	nie występuje
sięganie po alkohol	5 (13)	5
sięganie po narkotyki	-	10
palenie papierosów	2 (13)	7
ucieczki z domu	-	10
kradzieże	-	10
agresja i przemoc, w tym: poniżanie, zastraszanie, znęcanie się, bicie, wymuszanie pieniędzy, zmuszanie do palenia papierosów	5 (19)	5
autoagresja	1 (1)	9
przestępczość ujawniona	-	10
niszczenie mienia szkolnego	2 (4)	8
udział w grupach negatywnych	-	10
problemy wymagające nadzoru kuratora sądowego	4 (8)	6
przemoc w rodzinie	-	10
zaniedbanie przez dom	3 (14)	7
wykorzystywanie seksualne	-	10

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

Do problemów najczęściej występujących w szkole i w domu rodzinnym dzieci i młodzieży ankietowani zaliczyli: stosowanie agresji i przemocy w grupie rówieśniczej,

sięganie przez uczniów bądź ich rodziców po używki, zaniedbanie przez dom oraz problemy wynikające z nadzoru kuratora.

Badania i działania profilaktyczne i naprawcze konieczne do przeprowadzenia

Wskazując badania konieczne do przeprowadzenia wśród dzieci, młodzieży i ich rodziców, pedagodzy stwierdzili, iż należy dokładnie zdiagnozować zachowania negatywne w środowisku szkolnym i rodzinnym, w tym problemy przemocy (domowej, słownej, fizycznej, cyberprzemocy), uzależnień, sytuacji materialnej rodziców i zaniedbań wychowawczych. Zdaniem pedagogów należy także poznać propozycje oferty i form spędzania czasu wolnego.

Określając działania profilaktyczne i naprawcze, które należałoby przeprowadzić w szkołach, badani wskazywali głównie na potrzebę organizowania warsztatów, szkoleń, pogadanek i prezentacji profilaktycznych dotyczących zapobiegania agresji, przemocy a także tolerancji. Pedagodzy podkreślali również konieczność objęcia pomocą społeczną uczniów w potrzebie. Zwracali także uwagę na potrzebę zapewnienia większego wsparcia psychologiczno-pedagogicznego. Dwie placówki uznały, że działania które są oferowane na terenie szkoły w zupełności zaspokajają potrzeby dzieci i młodzieży.

Współpraca szkół z rodzicami uczniów

Przedstawiciele wszystkich ankietowanych placówek, poza jedną (Zespół Szkół w Koziegłowach), uznali współpracę z rodzicami uczniów za zadowalającą. W jej ramach odbywają się zebrania, konsultacje indywidualne, prelekcje pedagogiczne i psychologiczne z udziałem Publicznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Myszkowie, organizowane są wspólne imprezy i uroczystości szkolne, prowadzona jest pedagogizacja rodziców. Ci ostatni zachęceni są również do aktywnego uczestnictwa w życiu szkół poprzez tworzenie dokumentów szkolnych.

Współpraca szkół z instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i rodziny

Przedstawiciele badanych placówek stwierdzili, że współpraca z instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i rodziny jest wystarczająca (oprócz Zespołu Szkół w Koziegłowach). Do podmiotów tych zaliczyli: Gminno-Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Koziegłowach, Miejsko-Gminny Ośrodek Promocji Kultury w Koziegłowach, Publiczną Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Myszkowie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Myszkowie, Ochotniczą Straż Pożarną, Policję, Sąd Rejonowy (zespół kuratorów), władze lokalne i samorządowe, świetlice środowiskowe, parafie, 33 SDH

Światowida (Hufiec Ziemi Myszkowskiej w Koziegłówkach) oraz Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli „Lider” w Zawierciu.

Potrzeby dzieci i młodzieży

Wskazując najpilniejsze potrzeby dzieci i młodzieży, pedagodzy zwrócili uwagę na ograniczenie dostępu do używek oraz przeciwdziałanie agresji. Konieczne jest także zapewnienia im szerszego dostępu do alternatywnych zdrowych form spędzania czasu wolnego. Zdaniem ankietowanych niezbędna jest większa liczba zajęć rozwijających uzdolnienia i zainteresowania uczniów i pozwalających na wydobycie oraz doskonalenie ich mocnych stron w miejscu zamieszkania bez zbędnego przemieszczania się w terenie. Badani wskazali również na potrzebę powszechnego dostępu do specjalistów jak: psycholog, pedagog czy logopeda. Wśród innych potrzeb dzieci i młodzieży ankietowani wskazali na konieczność dalszego wspierania dzieci pochodzących z rodzin ubogich, m.in. w formie organizowania letniego wypoczynku.

Możliwości przyczynienia się szkół do poprawy sytuacji dzieci i młodzieży

Zastanawiając się nad tym, w jaki sposób szkoła może się przyczynić do poprawy sytuacji dzieci i młodzieży w gminie, pedagodzy wskazywali przede wszystkim na możliwość zagospodarowania czasu wolnego, m.in. poprzez organizowanie zajęć pozalekcyjnych, kół zainteresowań, imprez szkolnych oraz wypoczynku. Zwracali także uwagę na możliwość prowadzenia systematycznego monitoringu uczniów z rodzin będących w trudnej sytuacji życiowej i materialnej oraz organizowanie akcji charytatywnych. Ankietowani podkreślali konieczność zatrudnienia specjalistów w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej, logopedycznej oraz zajęć korekcyjno-kompensacyjnych.

14. OCHRONA ZDROWIA

Styl życia i zachowania zdrowotne wpływają w największym stopniu na stan zdrowia ludności. Do czynników zagrażających zdrowiu należą przede wszystkim: mała aktywność fizyczna, nieprawidłowości w sposobie żywienia, palenie tytoniu, nadmierne spożycie alkoholu, używanie narkotyków, zły stan środowiska naturalnego, niewłaściwe warunki bezpieczeństwa pracy, wypadki drogowe oraz brak powszechnej profilaktyki.

W gminie Koziegłowy funkcjonują 1 niepubliczny zakład opieki zdrowotnej, 5 zakładów opieki zdrowotnej, 10 prywatnych praktyk stomatologicznych oraz działają 4 apteki i punkty apteczne. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 17. Zakłady opieki zdrowotnej, apteki i punkty apteczne w gminie w 2013 roku

nazwa placówki	adres
Niepubliczna Przychodnia Lekarska Andre-Med	ul. Częstochowska 31, 42-350 Koziegłowy
Przychodnia Rejonowa	ul. 3 Maja 25, 42-350 Koziegłowy
Wiejski Ośrodek Zdrowia	ul. Leśna 4, Mysłów
Punkt Lekarski	Gniazdów
Punkt Lekarski	ul. Strażacka 1, Lgota Górna
Punkt Lekarski	ul. Floriana 2, Markowice
Grupowa Praktyka Lekarska	ul. Ślaska 5, Pińczyce
Apteka Prywatna	ul. 3-go Maja 27a, 42-350 Koziegłowy
Apteka Prywatna	Pl. Moniuszki 2, 42-350 Koziegłowy
Apteka „AGAVIT”	Pl. Moniuszki 18, 42-350 Koziegłowy
Punkt Apteczny	ul. Szkolna 9, Gniazdów

Dane Urzędu Gminy i Miasta Koziegłowy.

15. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Bezpieczeństwu publicznemu zagraża przestępczość, która jest zjawiskiem dynamicznym i, podobnie jak społeczeństwo, podlega rozwojowi. Choć stanowi margines życia społecznego, poprzez swą intensywność i częstotliwość może mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludności oraz odciskać dotkliwe piętno na jej funkcjonowaniu. Według danych Komisariatu Policji w Koziegłowach w 2013 roku przeprowadzono na terenie gminy ogółem 826 interwencji:

- interwencje domowe – 121,
- interwencje w miejscach publicznych – 98,
- inne interwencje policyjne – 607.

Wśród stwierdzonych przestępstw odnotowano:

- groźby karalne – 4 postępowania,
- znęcanie się – 10 postępowania,
- uszkodzenie ciała – 4 postępowania,
- niealimentacja – 7 postępowania.

W zakresie czynów karalnych popełnionych przez nieletnich:

- w 2012 roku 2 nieletnich dokonało 82 wymuszeń rozbójniczych na terenie szkoły, do której uczęszczali,
- w 2013 roku 2 nieletnich dokonało 5 kradzieży z włamaniem.

16. POMOC SPOŁECZNA

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Zadania pomocy społecznej w gminie Koziegłowy wykonuje Gminno-Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Koziegłowach. Jednostka ta realizuje również zadania wynikające z innych, aniżeli ustawa o pomocy społecznej, aktów prawnych. Należą do nich w szczególności: ustawa o świadczeniach rodzinnych i ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawa o świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych, ustawa o powszechnym ubezpieczeniu społecznym oraz ustawa o ochronie zdrowia psychicznego. Z końcem 2013 roku kadre GMOPS-u stanowiło 25 osób, w tym dyrektor i 6 pracowników socjalnych. Dane szczegółowe na temat stanu zatrudnienia w ośrodku, potrzeb w tym zakresie oraz poziomu wykształcenia pracujących w nim osób przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 18. Stan zatrudnienia w GMOPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2013 roku

rodzaj stanowiska	liczba etatów	o ile etatów powinno być więcej?
kadra kierownicza	1	
pracownicy socjalni	7	
pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze	2	
pracownicy wykonujący specjalistyczne usługi opiekuńcze	1	
pozostali pracownicy	16	

Dane Gminno Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koziegłowach.

Zgodnie z zapisem ustawy o pomocy społecznej każdy ośrodek ma obowiązek zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż

3 pracowników. W 2013 roku w Gminno-Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Koziegłowach wymóg ten był spełniony.

Tabela 19. Wykształcenie kadry GMOPS-u oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2013 roku

rodzaj wykształcenia, dodatkowe kwalifikacje i zainteresowanie w tym zakresie			liczba osób	
			kadra kierownicza	pracownicy socjalni
wykształcenie	wyższe kierunkowe		1	5
	wyższe niekierunkowe			
	średnie kierunkowe			1
	średnie niekierunkowe			
	zawodowe i niższe			
dodatkowe kwalifikacje	specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	ukończona	1	3
		w trakcie realizacji	–	1
	specjalizacja I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	–	1
		w trakcie realizacji	–	
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej			1	
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji I stopnia w zawodzie pracownik socjalny			–	
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji II stopnia w zawodzie pracownik socjalny			3	

Dane Gminno-Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koziegłowach.

Z końcem 2013 roku wykształcenie wyższe kierunkowe posiadało 7 osób z kadry GMOPS-u, w tym dyrektor i wszyscy pracownicy socjalni. Dodatkowo dyrektor oraz 3 pracowników socjalnych Ośrodka miało ukończoną specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej, 1 pracownik socjalny był w trakcie realizacji tej specjalności, 1 posiadał specjalizację I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego, 1 był zainteresowanych podjęciem specjalizacji w zakresie organizacji pomocy społecznej. Ponadto 3 osoby z kadry GMOPS-u były zainteresowane podjęciem specjalizacji II stopnia w zawodzie pracownik socjalny.

Prawo do wsparcia udzielanego przez GMOPS mają osoby i rodziny, które spełniają określone warunki przedstawione w poszczególnych aktach prawnych. I tak np. w odniesieniu do świadczeń z pomocy społecznej jednym z nich jest kryterium dochodowe, które jest ustalone na poziomie 542 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 456 zł na osobę w rodzinie. Kryterium dochodowe stosowane jest również przy przyznawaniu zasiłków rodzinnych, które przysługują, jeśli dochód rodziny na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza 539 zł, a gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się

orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeśli dochód ten nie przekracza 623 zł.

W wykonywaniu zadań GMOPS współdziała z różnymi podmiotami, m.in. z organami wykonawczymi gminy i sołectw, innymi jednostkami organizacyjnymi gminy, służbą zdrowia, policją, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami pozarządowymi, zajmującymi się pomocą społeczną.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące kwot wydatkowanych przez GMOPS na realizację zadań w latach 2011-2013.

Tabela 20. Środki finansowe wydatkowane przez GMOPS na pomoc mieszkańcom gminy w latach 2011-2013 (w zł)

wielkość wydatków	2011 r.	2012 r.	2013 r.
ogółem	4.516.335	4.954.356	5.530.380
w tym na świadczenia pomocy społecznej	898.625	1.103.649	1.737.924
w tym na świadczenia rodzinne	3.617.710	3.850.707	3.792.456
na zadania własne gminy	898.625	1.103.649	1.374.274
na zadania zlecone gminie	3.617.710	3.850.707	4.156.106

Dane Gminno-Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koziegłowach.

W latach 2011-2013 wysokość środków finansowych przeznaczonych przez GMOPS na pomoc mieszkańcom gminy wzrastała. Z danych uzyskanych z gminy na zadania własne gminy przeznaczono w 2011 roku 898.625 zł, w 2012 roku 1.103.649 zł, a w 2013 roku 1.374.274 zł), przede wszystkim w postaci zasiłków rodzinnych. Na zadania zlecone w 2013 r. gmina wydała 4.156.106 zł. W ramach wykonywania zadań własnych gminy największe kwoty przeznaczono natomiast na udzielanie świadczeń pomocy społecznej, głównie w formie zasiłków celowych i w naturze, zasiłków stałych i okresowych, usług opiekuńczych, posiłku, schronienia oraz specjalistycznych usług opiekuńczych.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby mieszkańców gminy objętych przez GMOPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2011-2013.

Tabela 21. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2011-2013

	2011 r.	2012 r.	2013 r.
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	678	765	897
liczba rodzin	387	422	541
liczba osób w rodzinach	924	990	1 277
udział liczby osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w ogóle ludności gminy	6,4%	6,9%	8,9%

Dane Gminno-Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koziegłowach.

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w gminie w latach 2011-2013 rosła (678 w 2011 r., 765 w 2012 r., 897 w 2013 r.). Zmieniał się również udział beneficjentów systemu w ogóle ludności gminy (6,4% w 2011 r., 6,9% w 2012 r., 8,9% w 2013 r.).

Analiza struktury wiekowej mieszkańców gminy objętych przez GMOPS pomocą społeczną w 2013 roku wykazała, że największe grupy stanowiły dzieci i młodzież do 16 lat (676 osób) oraz osoby w wieku 41-50 lat (301 osób) i 31-40 lat (286 osób). Ci z najmłodszych, którzy bezpośrednio korzystali ze wsparcia, otrzymywali pomoc głównie w postaci posiłku w szkołach.

Analizując powyższe dane, można pokusić się o stwierdzenie, iż najliczniejszą grupę wśród mieszkańców gminy korzystających ze wsparcia GMOPS-u w 2013 roku stanowiły charakteryzujące się niskim poziomem dochodów rodziny ubogie. Pochodzące z nich dzieci, z racji niedoborów materialnych w domu, korzystały ze wsparcia w formie dożywiania w szkołach. Diagnozę tę potwierdzają dane dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej w gminie, które za lata 2011-2013 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 22. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2011-2013

powód przyznania pomocy	Liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2011 r.	2012 r.	2013 r.	2011 r.	2012 r.	2013 r.
ubóstwo	0	0	0	0	0	0
sieroctwo	0	1	1	0	2	3
bezdomność	3	2	4	3	2	4
potrzeba ochrony macierzyństwa	53	51	53	240	214	242
bezrobocie	206	225	251	507	554	625
niepełnosprawność	154	181	187	295	330	346
długotrwała lub ciężka choroba	86	95	61	186	220	138
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	40	30	26	118	85	79
przemoc w rodzinie	1	0	2	2	0	7
alkoholizm	13	14	3	23	23	6
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	4	7	1	4	10	1
zdarzenie losowe	2	5	0	6	12	0
sytuacja kryzysowa	3	2	2	7	5	7
klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	80	0	0	179

Dane Gminno-Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koziegłowach.

W latach 2011-2013 najczęstszymi przyczynami przyznawania pomocy społecznej w gminie były bezrobocie i niepełnosprawność. O ile liczba osób w rodzinach objętych pomocą GMOPS-u z powodu braku pracy stale rosła (206 w 2011 r., 225 w 2012 r., 251 w 2013 r.), o tyle liczba osób w rodzinach korzystających ze wsparcia w związku z niepełnosprawnością wahała się (86 w 2011 r., 95 w 2012 r., 61 w 2013 r.). Istotną przyczynę świadczenia wsparcia przez GMOPS stanowiła także długotrwała lub ciężka choroba oraz potrzeba ochrony macierzyństwa. Ważnymi przyczynami udzielania pomocy były także bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego oraz alkoholizm.

Powody przyznania pomocy społecznej w gminie przez GMOPS wpływały na formę udzielanego wsparcia. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2011-2013 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 23. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez GMOPS w latach 2011-2013

formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją administracyjną świadczenie			liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2011 r.	2012 r.	2013 r.	2011 r.	2012 r.	2013 r.	2011 r.	2012 r.	2013 r.
pieniężna	493	568	682	326	356	460	715	764	982
rzeczowa	244	269	277	162	180	187	541	594	653
praca socjalna	X	X	X	453	475	433	1 028	1 079	1 085
poradnictwo specjalistyczne	X	X	X	0	0	0	0	0	0
schronienie	4	2	5	4	2	5	4	2	5
usługi opiekuńcze	13	18	15	13	18	15	13	19	16
specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	2	0	0	2	0	0	7
pomoc finansowa udzielona w związku z powodzią	0	0	80	0	0	80	0	0	179
pobyt w domu pomocy społecznej	1	2	4	4	6	10	4	6	10

Dane Gminno-Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koziegłowach.

W latach 2011-2013 najczęściej udzielaną mieszkańcom gminy formą wsparcia była praca socjalna. Polegała ona m.in. na udzielaniu informacji, wskazówek i pomocy przy

rozwiązywaniu trudnych spraw życiowych, świadczeniu poradnictwa oraz współpracy z innymi podmiotami pomocy społecznej.

Ważną formą wsparcia beneficjentów była również pomoc rzeczowa i finansowa, głównie w postaci zasiłków celowych i w naturze, zasiłków stałych, okresowych oraz posiłku.

Osoby, które nie mogły samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można było zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, i które tym samym wymagały całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, były kierowane przez GMOPS do domów pomocy społecznej. W latach 2011-2013 do DPS-u skierowano odpowiednio 1, 2 i 4 osoby z gminy. W analizowanym okresie gmina pokrywała koszt pobytu w DPS-ie dla odpowiednio 4, 6 i 10 osób. W ramach udzielanej przez GMOPS pomocy w 2013 roku udzielono pomocy finansowej 179 osobom w związku z powodzią jaka nawiedziła gminę.

Poza powyżej przedstawionymi formami wsparcia, GMOPS realizował wiele innych inicjatyw na rzecz mieszkańców gminy. Od 2011 r. w porozumieniu z Wojewodą Śląskim zostało zawarte porozumienie w sprawie realizacji programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Dotacja dotyczy bezpłatnego dożywiania dzieci od 7 roku życia do czasu zakończenia szkoły ponadgimnazjalne oraz osób w trudnej sytuacji życiowej.

Ważną rolę w działalności GMOPS-u odgrywała również realizacja od 2008 r. współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego i opracowanego w ramach Priorytetu VII Promocja integracji społecznej, Poddziałanie 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej Projekt systemowy „Mogę więcej”.

Celem projektu w okresie 01.02.2012 r. – 31.12.2013 r. było zwiększenie aktywizacji zawodowej i społecznej mieszkańców Gminy i Miasta Koziegłowy poprzez rozwijanie aktywnych form integracji społecznej przez 39 osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Założeniem projektu było, aby osoby uczestniczące w projekcie zwiększyły motywację do podjęcia działań zmierzających do poprawy ich sytuacji na rynku pracy, podniosły kwalifikacje zawodowe oraz rozwinęły umiejętności interpersonalne, co również przekłada się na efektywniejsze poruszanie po rynku pracy. Projekt „Mogę więcej” skierowany był do mieszkańców Gminy i Miasta Koziegłowy korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, w wieku aktywności zawodowej 15-64 lata, niezatrudnionych, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy jako osoby bezrobotne.

W 2012 roku w projekcie uczestniczyło 17 osób, w 2013 roku – 22 osoby. Uczestniczki i uczestnicy projektu objęci byli realizacją kontraktów socjalnych. W ramach nich osoby uczestniczące w projekcie brały udział we wsparciu psychologicznym oraz

doradztwie zawodowym, w kursie rękodzieła „Artystyczna wytwórczość wiórowa”, szkoleniu z zakresu obsługi komputera, uczestniczyli także w treningach interpersonalnych (trening zarządzania i gospodarowania czasem, zarządzania domowym budżetem, trening asertywności). Ponadto w ramach projektu zrealizowano zajęcia choreoterapii. W ramach projektu zrealizowane zostały także szkolenie zawodowe dobrane według indywidualnych predyspozycji uczestniczek/uczestników projektu, określonych przez doradcę zawodowego. Część uczestników ukończyła także kurs prawa jazdy. Uczestniczki i uczestnicy projektu zostali w ramach kontraktów socjalnych objęci wsparciem finansowym w postaci zasiłków.

W ramach współpracy ze Śląskim Kuratorium Oświaty, Caritasem w Częstochowie i ZHP Choraławek Śląska Komendy Hufca Ziemi Myszkowskiej Ośrodek przygotował łącznie 26 dzieci na kolonie letnie. GMOPS w Koziegłowach organizuje dowóz dzieci na miejsce zbiórki, odbiór dzieci po powrocie, pomoc wytypowanym rodzinom w wyposażeniu dziecka w postaci finansowej.

Ponadto w okresie zimowym MGOPS udziela pomocy osobom starszym, samotnym, niepełnosprawnym i innym w trudnej sytuacji życiowej. Główną formą wsparcia jest pomoc finansowa przeznaczona na zakup opału, odzieży zimowej i żywności.

W ramach realizowanych zadań GMOPS przyznawał także świadczenia rodzinne, do których należą: zasiłek rodzinny i dodatki do tego zasiłku, świadczenia opiekuńcze w postaci zasiłku pielęgnacyjnego i świadczenia pielęgnacyjnego oraz jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 24. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2011-2013

	2011 r.	2012 r.	2013 r.
wielkość wydatków na świadczenia rodzinne	3.321.424 zł	3.465.817 zł	3.344.705 zł
rodzaj świadczenia	liczba przyznanych świadczeń		
zasiłek rodzinny	14.856	13.693	12.290
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	65	69	57
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	649	571	442
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych	0	0	0
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka	462	372	367
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	858	844	805

dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	903	829	743
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	2.147	1.906	1.572
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	1.255	1.136	1.048
zasiłek pielęgnacyjny	5.015	5.298	5.554
świadczenie pielęgnacyjne	752	1.206	973
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	134	146	106
liczba świadczeń rodzinnych ogółem	27.096	26.070	23.957

Dane Gminno-Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koziegłowach.

W latach 2011-2013 wielkość wydatków przeznaczonych przez GMOPS na realizację świadczeń rodzinnych wahała się z roku na rok (3.321.424 zł w 2011 r., 3.465.817 zł w 2012 r., 3.344.705 zł w 2013r.). Tym samym spadała liczba przyznanych świadczeń (z 27.096 w 2011 r. do 23.957 w 2013 r.).

Najczęściej GMOPS wypłacał zasiłek rodzinny, który służy częściowemu pokryciu wydatków na utrzymanie dziecka. Istotne formy wsparcia stanowiły również: zasiłek pielęgnacyjny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania, a także wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej.

Za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne GMOPS opłacił w latach 2011-2012 następującą liczbę składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w 2011 r. 356 (na kwotę 46.602 zł), w 2012 r. 509 (na kwotę 70.600 zł), a w 2013 r. 780 (na kwotę 103.098 zł) oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne: w 2011 r. 170 (na kwotę 7.897 zł), w 2012 r. 257 (na kwotę 11.630zł), a w 2013 r. 192 (na kwotę 8.996 zł).

Świadczenia alimentacyjne stanowiły kolejną formę wsparcia udzielaną w latach 2011-2013 przez Gminno-Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Koziegłowach mieszkańcom gminy. Ta pomoc finansowa, świadczona zgodnie z ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, była przyznawana dziecku wychowywanemu w rodzinie niepełnej, w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych oraz dzieciom wychowywanym przez osoby pozostające w związkach małżeńskich, przeprowadzających separację lub rozwód. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 25. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2011-2013

	2011 r.	2012 r.	2013 r.
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie alimentacyjne	69	65	71
liczba przyznanych świadczeń alimentacyjnych	834	892	864
wielkość wydatków na świadczenia alimentacyjne	290.276 zł	342.505 zł	352.904 zł

Dane Gminno-Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koziegłowach.

Liczba mieszkańców gminy, którym w latach 2011-2013 GMOPS przyznał świadczenie alimentacyjne wahała się (z 69 w 2011 r. poprzez 65 w 2012 r. do 71 w 2013 r.), podobnie liczba wypłaconych świadczeń (z 834 w 2011 r. poprzez 892 w 2012 r. do 864 w 2013 r.). Zwiększała się natomiast wysokość kwot wydatkowanych na ten cel (z 290.276 zł w 2011 r. do 352.904 zł w 2013 r.).

Pomoc społeczna polega m.in. na prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej. Składają się na nią zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne.

W gminie Koziegłowy w zakresie pomocy społecznej funkcjonuje tylko Gminno-Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Poniżej zamieszczona karta zasobów przedstawia szczegółową informację na temat tej jednostki.

Gminno-Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Koziegłowach

ul. 3 Maja 25, 42-350 Koziegłowy.

Podmiot prowadzący jednostkę:

Gmina i Miasto Koziegłowy.

Zakres usług oferowanych przez jednostkę:

Ośrodek realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej i wsparcia rodziny. Udziela pomocy w formie świadczeń pieniężnych, dożywiania dzieci w szkołach, zaspokajania podstawowych potrzeb mieszkańców w tym osób bezdomnych, starszych, samotnych (usługi opiekuńcze), zapewnienie pomocy osobom niepełnosprawnym i ich integracji ze społecznością lokalną.

Kategoria i liczba klientów objętych wsparciem w 2013 r.:

Osoby bezrobotne, niepełnosprawne, długotrwale chore, znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej spełniające kryterium dochodowe ustawy o pomocy społecznej.

W uzupełnieniu powyższych danych należy odnotować, że w Myszkowie funkcjonują Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie oraz Publiczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, które jako jednostki powiatowe obejmują zasięgiem działania również

mieszkańców gminy Koziegłowy. Wybrane dane dotyczące działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Myszkowie w odniesieniu do ludności gminy w latach 2011-2013 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 26. Działalność PCPR-u w odniesieniu do ludności gminy w latach 2011-2013

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba dzieci z gminy zgłoszonych do adopcji	0	0	0
liczba dzieci z gminy adoptowanych	0	0	0
liczba dzieci z gminy umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	2	0	0
liczba dzieci z gminy przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	2	2	2
liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z gminy	6	9	8
liczba dzieci z gminy przebywających w rodzinach zastępczych	11	11	14
liczba usamodzielnianych dzieci z gminy	0	5	5
liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych dzieciom z gminy	39	34	45
liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydanych mieszkańcom gminy	192	274	151

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Myszkowie.

W analizowanym okresie ani jedno dziecko z gminy Koziegłowy nie zostało adoptowane, zgłoszone do adopcji, ani umieszczone w rodzinach zastępczych. Natomiast w placówkach opiekuńczo-wychowawczych przez cały analizowany okres przebywało dwoje dzieci, umieszczone tam w 2011 roku.

Liczba dzieci z gminy Koziegłowy przebywających w rodzinach zastępczych utrzymywała się w latach 2011-2012 na stałym poziomie (11), wzrastając w roku 2013 (do 14). W kolejnych latach zmieniała się liczba zastępczych, które objęły opieką dzieci z gminy (6 w 2011 r., 9 w 2012 r., 8 w 2013 r.).

Funkcjonujący w strukturze PCPR w Myszkowie Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności wydał w latach 2011-2013 łącznie 118 orzeczeń o niepełnosprawności dla dzieci z gminy Koziegłowy (39 w 2011 r., 34 w 2012 r., 45 w 2013 r.) oraz łącznie 617 orzeczeń o stopniu niepełnosprawności dla mieszkańców gminy Koziegłowy, którzy ukończyli 16 rok życia (192 w 2011 r., 274 w 2012 r., 151 w 2013 r.).

W roku 2013 Publiczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Myszkowie objęła wsparciem dzieci i młodzież z gminy Koziegłowy z następujących grup wiekowych:

- dzieci w wieku 0-6 lat – 27 przypadków,

- dzieci w wieku szkoły podstawowej – 39 przypadków,
- uczniowie gimnazjum – 17 przypadków,
- uczniowie szkół ponadgimnazjalnych – 6 przypadków.

Mieszkańcy gminy Koziegłowy korzystali w 2013 roku również z oferty innych jednostek wsparcia działających poza gminą. Wykaz tych jednostek, wraz z informacją na temat mieszkańców gminy, objętych przez nie wsparciem, przedstawia poniższa tabela.

Tabela 27. Jednostki wsparcia spoza gminy, z oferty których korzystali mieszkańcy gminy w 2013 roku

nazwa i adres instytucji	kategoria klienta oraz liczba osób z gminy objętych wsparciem w 2013 r.
Schronisko dla Osób Bezdomnych „Dom Nadziei” ul. Wolności 83, 42-300 Myszków	osoby bezdomne
Chrześcijańskie Stowarzyszenie Dobroczynne, ul. Bolesławska 23, 32-310 Klucze	osoby bezdomne, wymagające specjalistycznej opieki lekarskiej

Dane Gminno-Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koziegłowach.

17. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Integracja społeczna osób niepełnosprawnych przez pracę stanowi bardzo wymagające i trudne do realizacji zadanie. Niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Schorzeniami, które najczęściej przyczyniają się do niepełnosprawności, są choroby układu krążenia oraz dysfunkcje narządu ruchu.

Z uwagi na to, że jedynym pełnym badaniem, którego wyniki pozwalają ustalić liczbę osób niepełnosprawnych oraz umożliwiają ich charakterystykę, są narodowe spisy powszechne, w analizie sytuacji tej grupy ludności gminy Koziegłowy wykorzystano dane z ostatniego opublikowanego spisu, który został przeprowadzony w 2002 roku. Wtedy w gminie Koziegłowy mieszkało 1.992 osób niepełnosprawnych (1.038 mężczyzn i 954 kobiety), w tym 1 498 osób niepełnosprawnych prawnie i 494 osoby niepełnosprawne tylko biologicznie. Udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w ogóle ludności gminy wynosił 13,7%. W ostatnich latach nie badano liczebności osób niepełnosprawnych na terenie gminy. O skali występowania niepełnosprawności w pewnym stopniu informują dane o liczbie wydanych orzeczeń o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności oraz o liczbie osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy. Poniższa tabela

przedstawia informacje na temat liczby osób niepełnosprawnych z gminy Koziegłowy, które uzyskały orzeczenie Powiatowego Zespołu Orzekania o Niepełnosprawności w Myszkowie w 2013 roku.

Tabela 28. Liczba orzeczeń wydanych osobom niepełnosprawnym z gminy

grupa wiekowa	liczba mężczyzn	liczba kobiet
dzieci do 16 roku życia	15	30
osoby po 16 roku życia	76	75
ogółem	91	105

Dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Myszkowie.

W 2013 roku orzeczenie o niepełnosprawności uzyskało łącznie 45 dzieci do 16 roku życia (w tym 15 chłopców i 30 dziewcząt), natomiast orzeczenie o stopniu niepełnosprawności 151 osób po 16 roku życia (w tym 76 mężczyzn i 75 kobiet) z terenu gminy Koziegłowy. Ogółem dla mieszkańców gminy Koziegłowy wydano 196 orzeczeń.

18. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE

Alkoholizm, narkomania i przemoc w rodzinie należą do najpoważniejszych problemów społecznych. Zjawiska te powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka, mając istotny wpływ zarówno na poczucie bezpieczeństwa społecznego, jak również na ogólny stan zdrowia, zdolność do konkurencji na coraz bardziej wymagającym rynku pracy oraz relacje rodzinne i międzyludzkie.

Do przyczyn popadania w alkoholizm można zaliczyć uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych, utratę zatrudnienia, natomiast narkomanii sprzyjają powszechność i dostępność środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie oraz fakt, że narkotyki często są traktowane jako ucieczka od codzienności, środek obronny przed trudnościami, sposób na rozładowanie stresu i konfliktów oraz poszukiwanie nowych wrażeń i doznań. Przemoc w rodzinie jest z kolei patologią mającą w wielu przypadkach swoje źródło w ubóstwie i uzależnieniach. Jej ofiarami są osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne w jakiś sposób od sprawcy. Na ogół należą do nich kobiety i dzieci, rzadziej osoby niepełnosprawne, starsze i chore.

Liczba osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz dotkniętych, z powodu ich nadużywania, problemem przemocy w rodzinie jest trudna do ustalenia. Dane szacunkowe

przedstawione w tym zakresie przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zawiera poniższa tabela.

Tabela 29. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

		w Polsce	w 100-tys. mieście	w 25-tys. mieście	w 10-tys. gminie
liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 2.000 osób	ok. 500 osób	ok. 200 osób
dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	5.000-7.000 osób	1.250-1.750 osób	ok. 500-700 osób
ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	razem ok. 2 mln osób: dorosłych i dzieci	ok. 5.300 osób: dorosłych i dzieci	ok. 1.330 osób: dorosłych i dzieci	ok. 530 osób: dorosłych i dzieci

Dane szacunkowe Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

By skutecznie przeciwdziałać problemom uzależnień i przemocy w rodzinie oraz eliminować ich niekorzystny wpływ na społeczeństwo, konieczne jest prowadzenie działań związanych z profilaktyką i ich rozwiązywaniem oraz integracji społecznej osób nimi dotkniętych. Na szczeblu gminnym działania te wyznaczane są w ramach gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, a także przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, a ich inicjowanie należy do gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące środków finansowych przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie w gminie Koziegłowy w latach 2011-2013.

Tabela 30. Środki finansowe przeznaczone na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień w gminie w latach 2011-2013

wielkość wydatków	2011 r.	2012 r.	2013 r.
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych	217.800 zł	217.500 zł	219.700 zł
na przeciwdziałanie narkomanii	2.500 zł	2.500 zł	2.500 zł
razem	220.300zł	220.000 zł	222.200 zł

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Koziegłowach.

W latach 2011-2013 roku wysokość kwot wydatkowanych w gminie na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych zmieniała się (217.800 zł w 2011 r., 217.500 zł. w 2012 r., 219.700 zł. w 2013 r.), natomiast środki przeznaczone na przeciwdziałanie narkomanii utrzymywały się na stałym poziomie (2.500 zł).

W omawianym okresie nie przeznaczano w budżecie gminy osobnych środków na działania służące ograniczaniu przemocy w rodzinie.

Jak wspomniano powyżej, ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie odgrywa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Uchwałą Rady Gminy został ustalony limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy i Miasta Koziegłowy, w których może być sprzedaż napojów zawierających powyżej 4,5% alkoholu, z wyjątkiem piwa, na poziomie 105 punktów.

Wybrane dane dotyczące działalności Komisji w gminie Koziegłowy oraz lokalnego rynku napojów alkoholowych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 31. Lokalny rynek napojów alkoholowych oraz działalność GKRPA w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie w latach 2011-2013

	2011 r.	2012 r.	2013 r.
liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie	74	72	68
liczba przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych	1	0	0
liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	21	51	63
liczba decyzji podjętych w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	-	-	-
liczba pozytywnych opinii GKRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	-	-	-
liczba negatywnych opinii GKRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	-	-	-
liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu	21	14	20
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	14	10	17
liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	-	-	-
liczba sprawców przemocy w rodzinie, których GKRPA skierowała na terapię	-	-	-
liczba sprawców przemocy w rodzinie, przeciwko którym GKRPA złożyła zawiadomienie do prokuratury o popełnieniu przestępstwa	-	-	-

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Koziegłowach.

W latach 2011-2013 liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie stopniowo spadała (z 74 w 2011 r. do 68 w 2013 r.). Liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż

napojów alkoholowych wzrastała (z 21 w 2011 r. poprzez 51 w 2012 r. do 63 w 2013 r.). W analizowanym okresie nie wydano żadnych pozytywnych i negatywnych opinii GKRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, przeprowadzono tylko 1 kontrolę w 2011 r., nie podjęto ani jednej decyzji w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. W ramach podejmowanych działań GKRPA przeprowadzała również rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu. W latach 2011-2013 liczba osób nimi objętych wahała się (21 w 2011 r., 14 w 2012 r., 20 w 2013 r.), podobnie liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego (14 w 2011 r., 10 w 2012 r., 17 w 2013 r.). Jeśli chodzi o działalność w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w latach 2011-2013 GKRPA nie kontaktowała się z osobami dotkniętymi tym problemem, nie skierowała żadnej osoby na terapię, nie złożyła również w stosunku do sprawców przemocy w rodzinie żadnego zawiadomienia do prokuratury o popełnieniu przestępstwa.

Obok Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych istotną funkcję w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w gminie pełnią również: działający przy Urzędzie Gminy Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Gminno-Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Koziegłowach. Zespół utrzymuje stały kontakt i współpracuje na co dzień z Sądem Rodzinnym, Zespołem Kuratorów i Posterunkiem Policji. Na terenie Gminy i Miasta Koziegłowy nie działa żadna specjalistyczna placówka leczenia odwykowego. Osoby podejmujące leczenie korzystają ze świadczeń ambulatoryjnego Ośrodka Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia w Myszkowie. Doraźnie pomocy medycznej udzielają zakłady opieki zdrowotnej w Koziegłowach oraz Szpital Powiatowy w Myszkowie. Gmina Koziegłowy po raz dziewiąty przystąpiła do ogólnopolskiej kampanii „Zachowaj trzeźwy umysł”.

Komisja podejmowała liczne działania profilaktyczne, informacyjne i edukacyjne w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych. Wspomagano także działalność instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Działające na terenie gminy świetlice środowiskowe stanowiły ważny element pomocy dzieciom z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym. Ich głównym celem jest wspieranie funkcji rodziny, opieka nad dziećmi w czasie wolnym, łagodzenie niedostatków

wychowawczych, pomoc w odrabianiu lekcji, rozwijanie uzdolnień i zainteresowań. Ponadto świetlice organizują: pomoc w odrabianiu lekcji, terapię logopedyczną oraz zajęcia dla dzieci ze specyficznymi trudnościami w nauce, zajęcia plastyczne, zajęcia komputerowe, edukacyjne gry komputerowe, zajęcia teatralne, zajęcia sportowe, ruchowe, muzyczne, tańca i zabawy animacyjne, bilard, zajęcia kulinarne. W ramach zajęć dzieci otrzymują poczęstunek w postaci słodyczy (ciasta) lub kanapki oraz napój (herbata, sok).

Na terenie gminy Koziegłowy w 2013 r. przyjęto do GKRPA zgłoszenie 20 nowych wniosków dotyczących osób nadużywających alkoholu. W analizowanym roku do leczenia odwykowego (stałego) zakwalifikowano 12 osób. Sąd Rejonowy w Myszkowie III Wydział Rodzinny i Nieletnich wydał 2 postanowienia w sprawie umorzenia postępowania o leczenie odwykowe. W 2013 roku Policja przeprowadziła 121 interwencji domowych, 98 interwencji w miejscach publicznych oraz 607 innych interwencji policyjnych. Ponadto prowadzono: 4 postępowania dotyczące gróźb karalnych, 10 postępowań dotyczących znęcania, 7 postępowań dotyczących nie alimentacji oraz 4 postępowania dotyczące uszkodzenia ciała.

W 2013 roku do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęły 32 Niebieskie Karty sporządzone przez funkcjonariuszy Komisariatu Policji w Koziegłowach oraz Komendy Powiatowej Policji w Myszkowie. Zakończono prowadzenie procedury Niebieskiej Karty z lat 2012/2013 u 19 rodzin. Wszystkie rodziny, u których była i jest prowadzona procedura Niebieskiej Karty zostały objęte pracą socjalną, a 11 rodzinom została udzielona pomoc w formie finansowej oraz w formie dożywiania dzieci w szkole. Troje dzieci z rodzin, w których występuje przemoc, wyjechało na wypoczynek kolonijny. Ofiary przemocy motywowano do udziału w terapii prowadzonej przez psychologa w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Myszkowie. Dwóch sprawców przemocy zostało skazanych prawomocnym wyrokiem za znęcanie się nad członkami rodziny.

19. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO

Ważnym elementem każdego postępowania diagnostycznego są badania, których celem jest poznanie opinii środowiska lokalnego na temat przedmiotu diagnozy. W ramach diagnozy problemów społecznych gminy Koziegłowy badania takie zostały przeprowadzone przy zastosowaniu ankiety rozesłanej do osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej (m.in. burmistrza, sołtysów, radnych, kierowników Wydziałów Urzędu Gminy i Miasta, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli placówek oświatowo-wychowawczych, kulturalnych, pomocy społecznej, służby zdrowia,

policji, organizacji pozarządowych, kościoła) oraz mieszkańców gminy. Do analizy przedłożono w sumie 31 wypełnionych anonimowo ankiet, w których badani odnieśli się do wybranych zagadnień dotyczących sytuacji społecznej w gminie.

Atuty gminy

W pierwszej kolejności zapytano przedstawicieli środowiska lokalnego o największe atuty gminy. Respondenci uznali, że to atrakcyjne położenie gminy przy drodze krajowej DK-1 i związane z tym dobre połączenie komunikacyjne oraz bliskość lotniska w Pyrzowicach, a także bliskość ujęcia wody. Wśród atutów w dalszej kolejności mieszkańcy gminy Koziegłowy wymieniali stale rozwijającą się bazę sportową „Orlik”, zmodernizowane placówki kulturalno-oświatowe, dobrą jakość dróg gminnych. Badani docenili również kapitał ludzki, gospodarność i przedsiębiorczość mieszkańców, zdolną i dobrze wykształconą młodzież. Ankietowani duże znaczenie przywiązywali do zasobności gminy w małe przedsiębiorstwa, możliwości inwestycyjne oraz dobre wykorzystanie dotacji unijnych na budowę dróg i innych inwestycji budowlanych i środowiskowych. Mieszkańcy wspominali też o placówkach oświatowych, które oferują zadowalający poziom nauczania i funkcjonujących przy ich obiektach sportowych. Uznanie ankietowanych zdobył również dobrze funkcjonujący system pomocy społecznej. Mieszkańcy wspomnieli także o bezpieczeństwie oraz sprawnie działających urzędach.

Słabe strony gminy

Odpowiadając na następne pytanie, ankietowani identyfikowali słabe strony gminy. Najczęściej wymienianą słabością był brak miejsc pracy i wynikający z tego wysoki poziom bezrobocia, prowadzący do ubożenia społeczeństwa. W tym kontekście respondenci zwracali uwagę na zbyt małą liczbę większych zakładów pracy mogących dać zatrudnienie oraz ograniczone działania służące pozyskaniu inwestorów, co istotnie zmniejsza szanse na pozostanie w gminie osób młodych. Emigracja ludzi młodych jest zaś jedną z przyczyn starzenia się lokalnej społeczności. Za dotkliwy problem respondenci uznali także brak sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków oraz szerzącą się plagę „dzikich wysypisk”, nad którą jest ciężko zapanować.

Według mieszkańców poważnymi bolączkami gminy są również: zły stan infrastruktury drogowej, brak chodników, oświetlenie ulic, liczne nieużytki rolne oraz utrudniony dostęp do komunikacji publicznej (zwłaszcza ludzi z terenów wiejskich).

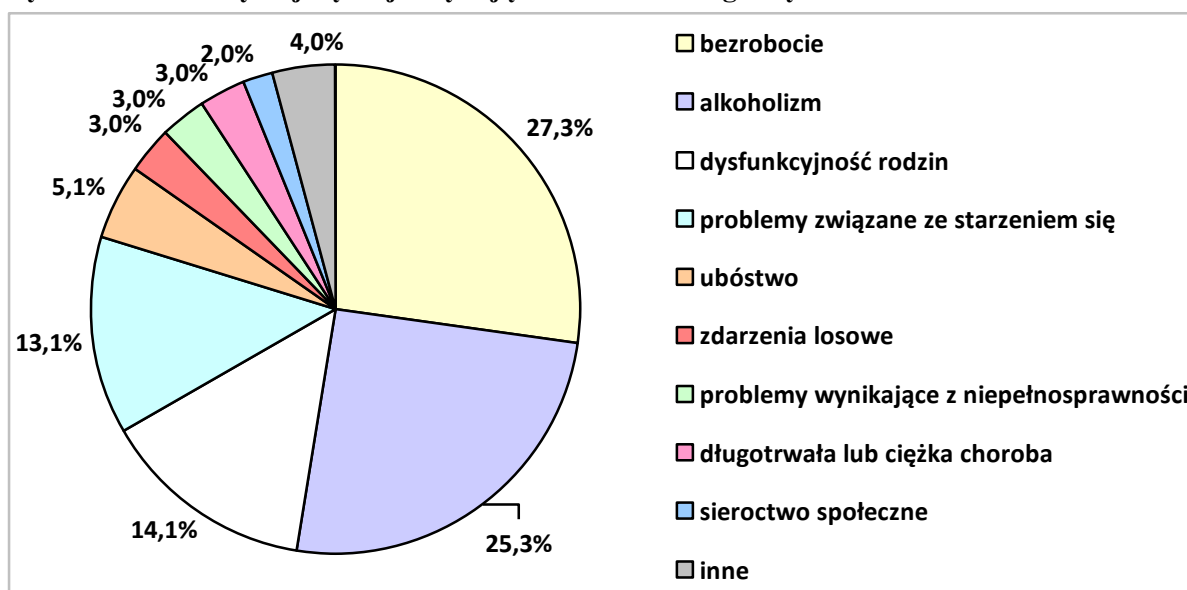
Zdaniem ankietowanych miejscowe przedszkole dysponuje niewystarczającą liczbą miejsc, odczuwalny jest także brak żłobka.

Za kolejną słabą stronę uznano niewielką ofertę propozycji spędzania wolnego czasu, przede wszystkim dla ludzi młodych, oraz zwrócono uwagę na zbyt małą liczbę placów zabaw (głównie dla dzieci ze wsi). Za ważki problem respondenci uznali również niewystarczające działania w sferze osób starszych (brak środków finansowych).

Analizując słabe strony, część mieszkańców wspominała także o zaniedbaniach w sferze ochrony środowiska, braku infrastruktury turystycznej oraz niewykorzystaniu lokalizacji gminy.

W kolejnym pytaniu poproszono badanych o wskazanie problemów, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 1. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy

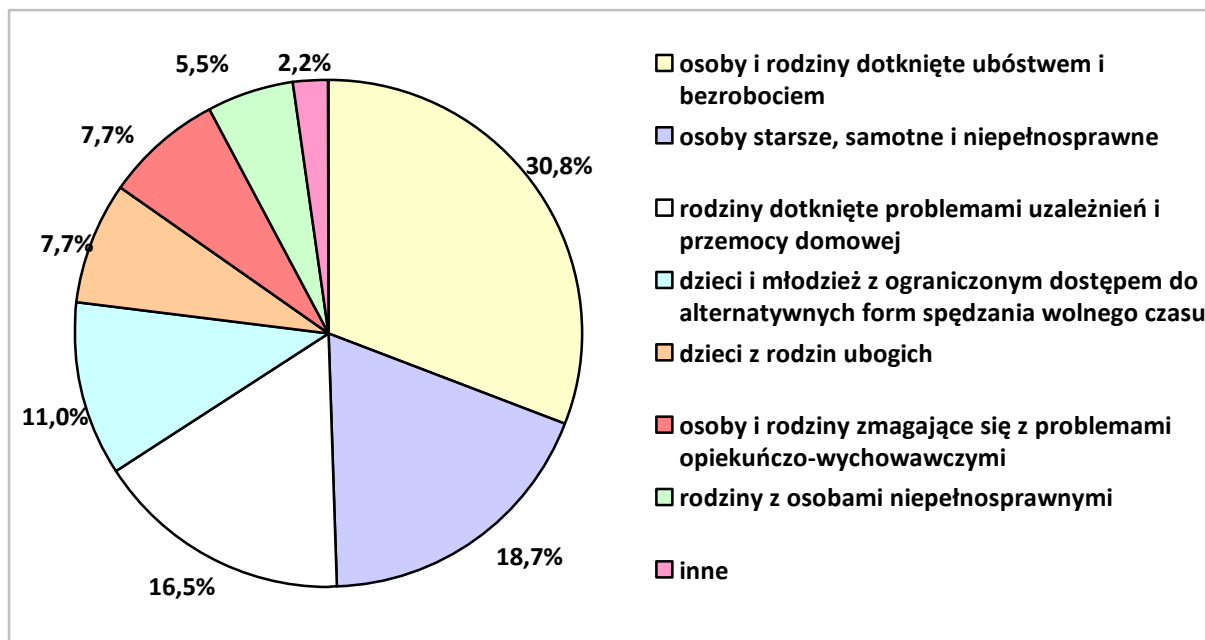

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Do problemów, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy, respondenci zaliczyli przede wszystkim bezrobocie (27,3%). Szczególną uwagę zwrócili również na alkoholizm (25,3%) oraz dysfunkcyjność rodzin (14,1%). W dalszej kolejności wymienili m.in. problemy związane ze starzeniem się (13,1%), ubóstwo (5,1%), zdarzenia losowe, problemy wynikające z niepełnosprawności i długotrwała lub ciężka choroba (po 3%) oraz sieroctwo społeczne (2%). Inne problemy w sumie wyniosły 4%.

Odpowiadając na następne pytanie, ankietowali podali kategorie osób i grup, które najbardziej odczuwają skutki problemów społecznych występujących w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 2. Kategorie osób i grup najbardziej odczuwających skutki problemów społecznych występujących w gminie

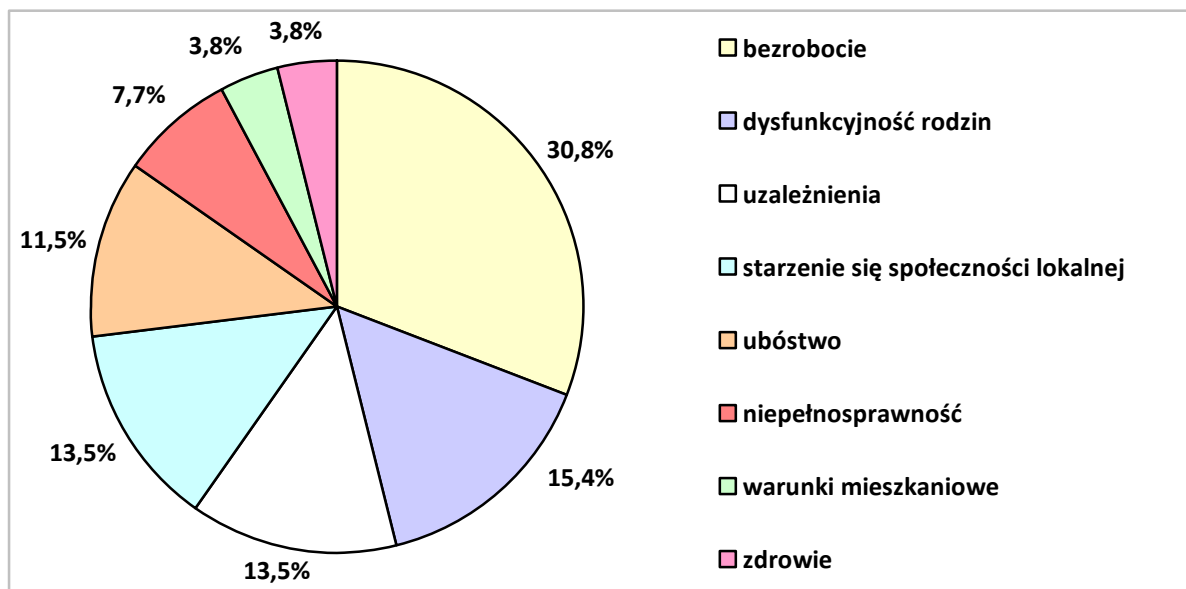

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Najwięcej badanych (30,8%) stwierdziło, że grupą, która najbardziej odczuwa skutki problemów społecznych w gminie, są osoby i rodziny dotknięte ubóstwem i bezrobociem. Liczne grono wśród ankietowanych stanowili również ci, którzy wskazali na osoby starsze, samotne i niepełnosprawne (18,7%), rodziny dotknięte problemami uzależnień i przemocy domowej (16,5%) oraz dzieci i młodzież z ograniczonym dostępem do alternatywnych form spędzania czasu wolnego (11%). Zdaniem respondentów z następstwami problemów społecznych w gminie zmagają się także m.in. osoby i rodziny zmagające się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi oraz dzieci z rodzin ubogich (po 7,7%). Rodziny z osobami niepełnosprawnymi stanowiły 5,5%. Pozostałe kategorie osób to tylko 2,2%.

W kolejnym pytaniu poproszono badanych o wskazanie obszarów, w których oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najbardziej niewystarczająca. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 3. Obszary, w których oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najbardziej niezadowolająca

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W opinii ankietowanych oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najmniej zadowolająca w takich obszarach, jak: bezrobocie (30,8%), dysfunkcyjność rodzin (15,4%), uzależnienia i starzenie się społeczności lokalnej (po 13,5%), ubóstwo (11,5%), niepełnosprawność (7,7%) oraz zdrowie i warunki mieszkaniowe (po 3,8%).

Co zrobić, by poprawić sytuację osób i rodzin w gminie?

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym wskazać działania, jakie należałoby podjąć w gminie w celu poprawy sytuacji osób i rodzin dotkniętych problemami społecznymi. Odpowiadając na nie, ankietowani szczególny nacisk położyli na przeciwdziałanie bezrobociu poprzez dofinansowanie kursów i szkoleń zwiększających kompetencje i umiejętności zawodowe osób pozostających bez pracy, zachęcanie potencjalnych inwestorów do podjęcia działalności na terenie gminy oraz prace interwencyjne. Bardzo istotną kwestią dla mieszkańców gminy jest zwiększenie liczby miejsc w przedszkolu.

Za równie ważne uznali kontynuowanie prowadzonej w gminie działalności profilaktycznej w obszarze uzależnień i zdrowia, jak również podjęcie kroków w celu zwiększenia dostępu mieszkańców gminy do pomocy terapeutycznej, psychologicznej i socjalnej. Ankietowani zwrócili także uwagę na zwiększenie pomocy socjalnej, zastrzegli jednak, że świadczoną pomoc należałoby poddać kontroli, co do zasadności jej przyznawania i efektywności jej wykorzystania. Zasadniczą rolę w jej ramach powinna odgrywać praca socjalna.

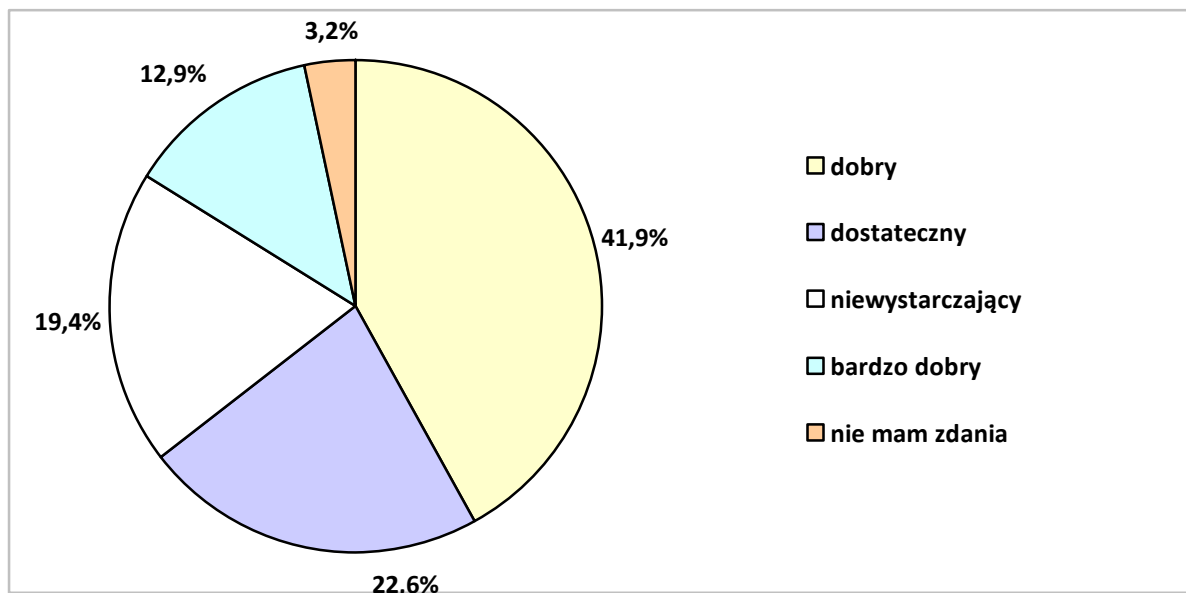
Do ważnych działań, które wymagają podjęcia w gminie, respondenci zaliczyli także przedsięwzięcia służące pomocy osobom starszym i niepełnosprawnym, aktywizację osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, przeprowadzanie częstszych wywiadów środowiskowych oraz lepsze wykorzystanie potencjału placówek oświatowych i kulturalnych. Według części ankietowanych wpływ na poprawę sytuacji może mieć większe zainteresowanie władz problemami społecznymi oraz wprowadzenie oceny urzędników i mniejszej biurokracji.

Podmioty mogące przyczynić się do zniwelowania problemów społecznych w gminie

Podczas badań ankietowych respondenci identyfikowali także instytucje i organizacje działające w gminie bądź obejmujące zasięgiem działania jej mieszkańców, które mogą w największym stopniu przyczynić się do zniwelowania lokalnych problemów społecznych. W pierwszej kolejności zaliczyli do nich: Gminno-Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej oraz placówki oświatowe (w tym ZEAOS). Ważną rolę do odegrania przypisali również organizacjom pozarządowym, parafiom, klubom sportowym, Gminnemu Ośrodkowi Kultury. Zwrócili także uwagę na świetlice środowiskowe, sołtysów i radnych, Ochotniczą Straż Pożarną, Powiatowy Urząd Pracy oraz Koła Gospodyń Wiejskich.

Kolejne kwestie poruszone w ankiecie dotyczyły dostępności w gminie placówek służby zdrowia, oświatowo-wychowawczych, kulturalnych oraz obiektów sportowo-rekreacyjnych. Jednocześnie poproszono badanych o wskazanie deficytów w powyższym zakresie. Otrzymane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 4. Jaki jest dostęp do placówek służby zdrowia w gminie?

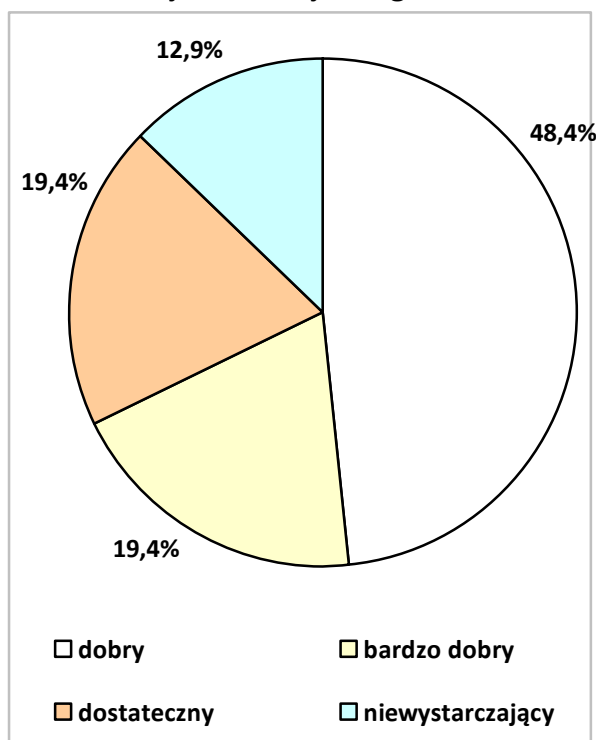

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

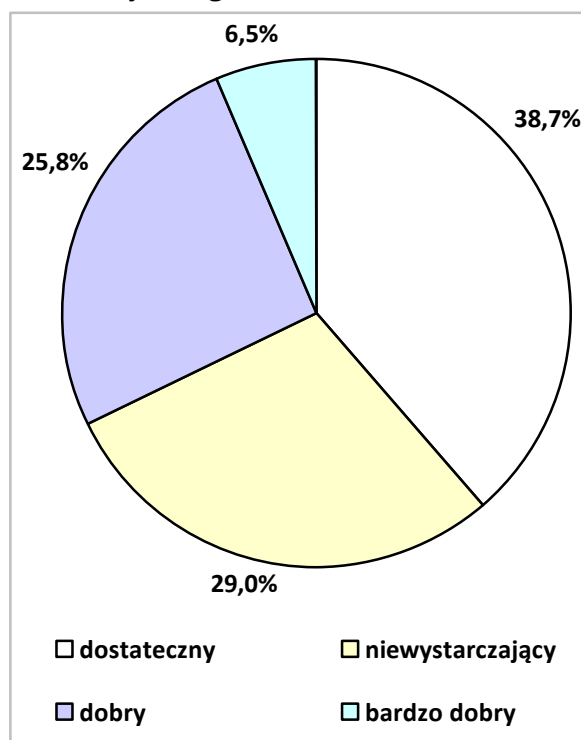
Większość respondentów pozytywnie oceniła dostępność placówek służby zdrowia w gminie. Za dobrą uznało ją 41,9% ankietowanych, za dostateczną 22,6%. Aż 19,4% badanych stwierdziło, że jest ona niewystarczająca. Niewiele, bo 12,9% oceniła dostęp do służby zdrowia na poziomie 12,9%. Jedynie 3,2% respondentów nie miało w tej sprawie zdania.

Do lekarzy, których w gminie brakuje, bądź do których trudno się dostać, ankietowani zaliczali najczęściej: kardiologa, okulistę, endokrynologa, ortopedę, neurologa, diabetologa, psychiatrę, alergologa, urologa, rehabilitanta, onkologa, laryngologa, psychologa, geriatrę, foniatrę, ginekologa, chirurga, gastrologa, reumatologa, pediatrę oraz stomatologa. Wielu lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej jest dostępnych jednak ankietowani wskazali, że brak jest lekarzy refundowanych z NFZ, większość stanowią lekarze prywatni.

Wykres 5. Jaki jest dostęp do placówek oświatowo-wychowawczych w gminie?

Wykres 6. Jaki jest dostęp do placówek kulturalnych w gminie?

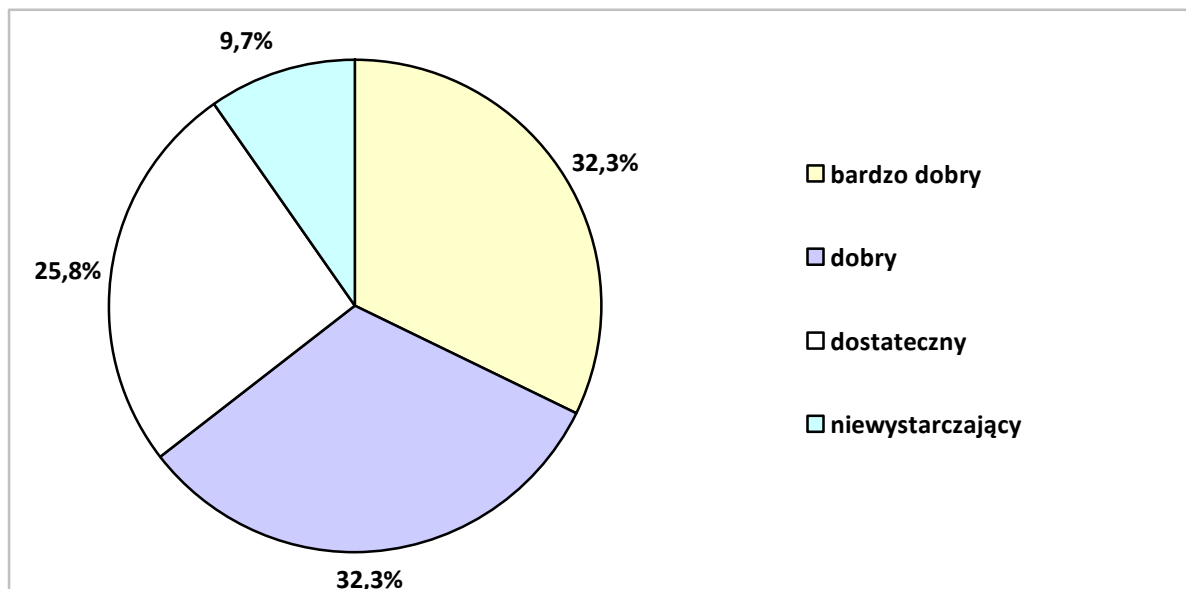
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość ankietowanych (ponad 67,0%) stwierdziła, że dostęp do placówek oświatowo-wychowawczych w gminie jest dobry lub bardzo dobry, a kolejne 19,4% oceniło go dostatecznie. Za niewystarczający uznało go tylko 12,9% respondentów.

Jeśli chodzi o dostępność placówek kulturalnych, to za bardzo dobrą lub dobrą uznało ją łącznie 32,3% respondentów, dostatecznie oceniło ją 38,7% badanych. Jednak zdaniem aż 29% ankietowanych jest ona niewystarczająca.

Wskazując placówki oświatowo-wychowawcze oraz kulturalne, których w gminie brakuje, bądź do których dostęp jest ograniczony, badani wymieniali najczęściej kino i świetlice środowiskowe, kawiarnię internetową, domy kultury, kluby muzyczne oraz koła zainteresowań. Duża liczba respondentów uznała, że obecna baza oświatowo-wychowawcza jest wystarczająca.

Wykres 7. Jaki jest dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych w gminie?

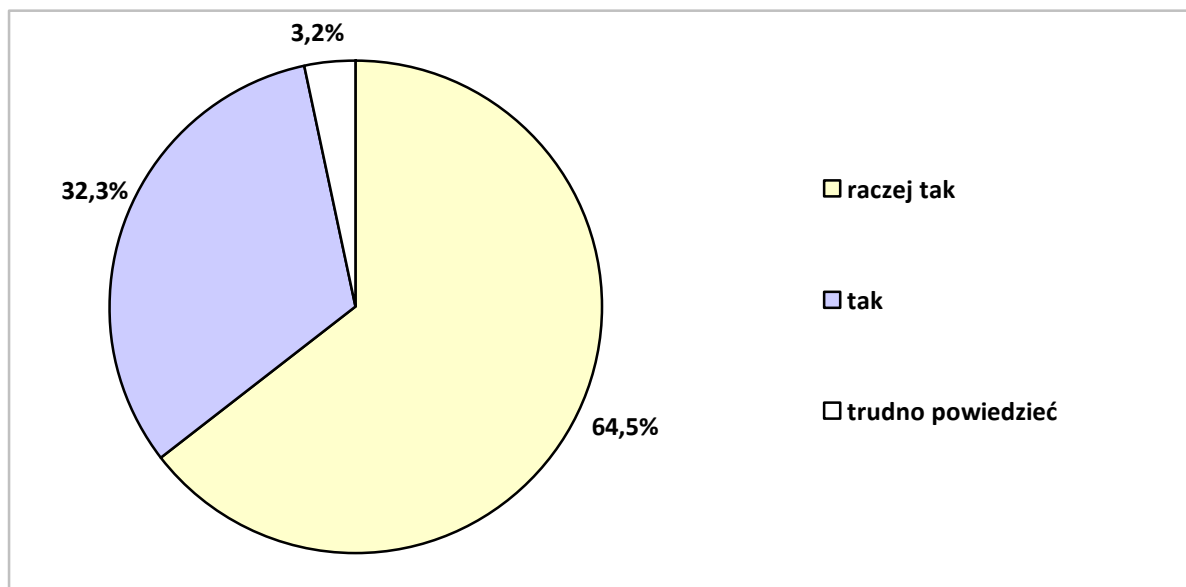
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Łącznie 64,6% respondentów bardzo dobrze lub dobrze oceniło dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych w gminie, a kolejne 25,8% przyznało, że jest on dostateczny. Ponad 9,7% badanych uznało zaś, że jest on niewystarczający.

W przypadku infrastruktury sportowo-rekreacyjnej badani najczęściej wymieniali niedostatek takich obiektów, jak: basen (kryty, kompleks basenów), boiska sportowe, kręgielnie, place zabaw, kort tenisowy, park linowy i ścieżki rowerowe. Dla niektórych ankietowanych obecna baza sportowo-rekreacyjna jest wystarczająca.

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające uzyskać od respondentów opinie na temat stanu bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 8. Czy czuje się Pan(-i) bezpiecznie w miejscu zamieszkania?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość ankietowanych (w sumie 96,8%) stwierdziła, że czuje się raczej bezpiecznie lub bezpiecznie w miejscu zamieszkania. Swojego zdania nie było w stanie określić 3,2% respondentów.

20. SEKTOR POZARZĄDOWY

Organizacje pozarządowe są przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedną z form aktywności społecznej. Odgrywają ważną rolę nie tylko w konsolidacji lokalnej społeczności, organizacyjnym wzmacnianiu władz lokalnych, lecz również zwiększają szanse rozwoju małych i średnich miejscowości.

Dobrze zorganizowane środowisko może sprzyjać aktywizowaniu nie tylko pojedynczych osób i marginalizowanych grup społecznych, ale ich lokalnego otoczenia, sprzyja budowaniu samowystarczalności społeczności lokalnych poprzez uruchomienie i wykorzystanie jej zasobów. W 2013 roku w gminie Koziegłowy funkcjonowało 17 organizacji pozarządowych.

Samorząd gminy, w oparciu o akt prawa miejscowego (Program Współpracy Gminy i Miasta Koziegłowy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi

działalność pożytku publicznego), podejmował z nimi współpracę, która przybierała formę zlecenia organizacjom realizacji zadań własnych gminy oraz doradztwa i konsultacji. Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat sektora pozarządowego funkcjonującego w gminie.

Tabela 32. Organizacje pozarządowe w gminie w 2013 roku

Lp.	Nazwa i adres organizacji	charakterystyka działania	Kategoria klienta
1.	Miejsko Gminny Ludowy Klub Sportowy „Błękitni” w Koziegłowach, ul. Żarecka 28 42-350 Koziegłowy	– popularyzacja kultury fizycznej i sportu	mieszkańcy gminy, dzieci i młodzież
2.	Uczniowski Klub Sportowy „Fair Play”, ul. 3 Maja 12 42-295 Koziegłowy	– rozwój różnych dyscyplin sportowych, – szkolenie i organizowanie zajęć, – promocja sportu, – dbanie o bazę sportowo-rekreacyjną, – zachęcanie młodzieży do aktywnego udziału w zajęciach sportowych, – uczestnictwo w zawodach, – integracja dzieci i młodzieży z terenu gminy	
3.	Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „Olimp” w Koziegłowach, ul. 3 Maja 12 42-295 Koziegłowy		
4.	Ludowy Klub Sportowy „Gryf” Pińczycze, ul. Wiśniowa 5 42-350 Pińczycze		
5.	Polski Związek Niewidomych – Koło w Koziegłowach, ul. Żarecka 28 42-350 Koziegłowy	- pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie ich szans - działalność na rzecz osób niepełnosprawnych	ogół społeczności
6.	Gminne Centrum Informacji w Koziegłowach Żarecka 28 42-350 Koziegłowy	- promocja zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy	
7.	Koziegłowskie Stowarzyszenie Integracyjne – Klub Abstynenta „Działajmy Razem”, ul. Żarecka 28 42-350 Koziegłowy		
8.	Ochotnicza Straż Pożarna w Krusinie, ul. Długa 22 42-350 Koziegłowy	– działanie na rzecz ochrony życia, zdrowia i mienia przed pożarami, klęskami żywiołowymi i zagrożeniami ekologicznymi lub innymi miejscowymi zagrożeniami, – działanie na rzecz ochrony środowiska, – rozwijanie i upowszechnianie	mieszkańcy gminy
9.	Ochotnicza Straż Pożarna w Koziegłowach, ul. Kościelna 2 42-350 Koziegłowy		

10.	Ochotnicza Straż Pożarna Koziegłowy-Rosochacz Rosochacz 69 42-350 Koziegłowy- Rosochacz	działalności kulturalnej, – rozwijanie i krzewienie kultury fizycznej i sportu, – inicjowanie i organizowanie imprez sportowych	
11.	Ochotnicza Straż Pożarna w Pińczycach, ul. Kościelna 14 42-350 Pińczycze		
12.	Jurajskie Stowarzyszenie Nauczycieli Twórczych ul. 3-go Maja 12 42-350 Koziegłowy	-kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego	
13.	Stowarzyszenie Społeczno- Kulturalne Sołtysów Gminy i Miasta Koziegłowy Plac Moniuszki 14 lok. 25 42-350 Koziegłowy	- wspieranie rozwoju gospodarczego gminy, -popularyzacja idei społeczeństwa obywatelskiego, - działania na rzecz i ochrony dziedzictwa kulturowego. (ochrona zabytków, zbiory muzealne, publikacje historyczne), - wspieranie lokalnych organizacji pozarządowych.	ogół społeczności, w tym dzieci i młodzież
14.	Stowarzyszenie dla Rozwoju Gminy Koziegłowy, ul. Żarecka 28 42-350 Koziegłowy		
15.	Stowarzyszenie Dla Pińczyc ul. Śląska 5 42-350 Pińczycze		
16.	Stowarzyszenie na rzecz Ekorozwoju Gminy Koziegłowy „Eko Gmina” Żarecka 28 lok. 28 42-350 Koziegłowy	działalność na rzecz ochrony przyrody i krajobrazu, promocji turystyki i ekologii, propagowanie pomysłów i aktywnych form spędzania wolnego czasu, upowszechnianie kultury fizycznej i sportu, także sportów ekstremalnych,	
17.	Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Zespołu Szkół w Koziegłowach, ul. 3 Maja 12 42-350 Koziegłowy	działanie na rzecz wypoczynku dzieci i młodzieży, ochrona i promocja zdrowia, aktywizowanie życia kulturalnego i społecznego	

Dane Urzędu Gminy i Miasta Koziegłowy.

W 2013 roku w gminie Koziegłowy było 8 parafii Kościoła rzymskokatolickiego oraz 1 parafia Kościoła Starokatolickiego Mariawitów w RP (Parafia św. Marii Magdaleny w Gniazdowie). Dane szczegółowe na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 33. Kościoły w gminie w 2013 roku

Lp.	Nazwa parafii	Adres kościoła
1.	Parafia pw. św. Marii Magdaleny	ul. Kościelna 4, Koziegłowy
2.	Parafia pw. św. Antoniego Padewskiego	ul. Rynek 20, Koziegłówki

3.	Parafia pw. Podwyższenia Krzyża Świętego	ul. Jana Pawła II 62, Siedlec Duży
4.	Parafia p.w. Zesłania Ducha Świętego	ul. Opolska 182, Winowno
5.	Parafia p.w. św. Wawrzyńca	ul. Graniczna 10, Cynków
6.	Parafia p.w. św. Michała Archaniola	ul. Kościelna 4, Pińczyce
7.	Parafia p.w. św. Jana Chrzciciela	ul. Szkolna 1, Łgota Mokrzesz
8.	Parafia p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa	ul. Szkolna 58, Gniazdów
9.	Parafia p.w. św. Marii Magdaleny (Kościoła Starokatolickiego Mariawitów w RP)	ul. Woźnicka 17, Gniazdów

Dane Urzędu Gminy i Miasta Koziegłowy.

21. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT (jej nazwa to akronim angielskich słów: Strengths – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse i Threats – zagrożenia) jest jedną z najpopularniejszych heurystycznych technik analitycznych służących porządkowaniu informacji. Bywa stosowana we wszystkich obszarach planowania strategicznego. W przypadku strategii rozwiązywania problemów społecznych stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej.

Przedstawiona poniżej analiza wynika z zebranych 7 wypełnionych ankiet i przeprowadzona z udziałem przedstawicieli samorządu gminy, który jest podmiotem analizy. Obejmuje następujące obszary:

- bezrobocie i ubóstwo;
- rodzina, dziecko i młodzież;
- uzależnienia i przemoc w rodzinie;
- bezdomność;
- starość;
- niepełnosprawność;
- kapitał społeczny i ludzki.

Obszar BEZROBOCIE I UBÓSTWO	
mocne strony	słabe strony
• prowadzenie działań mających na celu ograniczenie zjawiska bezrobocia w gminie, w tym wśród kobiet • przeciwdziałanie zjawisku dziedziczenia bezrobocia • prowadzenie przez pracowników socjalnych działań służących aktywizacji osób bezrobotnych, w tym osób w wieku 45 lat i więcej • upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach, • pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie bezrobociu (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) • inicjatywy służące ograniczeniu zjawiska nielegalnego zatrudnienia	• nierozpowszechnianie ofert pracy za granicą • gmina nie prowadzi działań mających na celu zachęcanie inwestorów do tworzenia nowych miejsc pracy • brak działań wpływających na dostosowywanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy • brak działań eliminujących zjawisko ubóstwa • brak współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezrobotnych
szanse	zagrożenia
• możliwość ograniczania bezrobocia dzięki środkom finansowym z funduszy zewnętrznych (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej)	• niewystarczająca wiedza osób bezrobotnych o dostępnych ofertach pracy i wolnych miejscach pracy • wzrost poziomu bezrobocia, w tym wśród osób w wieku 45 lat i więcej • utrzymujący się wysoki poziom bezrobocia wśród kobiet • wzrost liczby osób bezrobotnych wymagających aktywizacji • występowanie zjawiska dziedziczenia bezrobocia • osoby bezrobotne nie korzystają z dostępu do europejskich rynków pracy • niewystarczająca wiedza osób bezrobotnych o usługach poradnictwa zawodowego oraz szkoleniach • brak nowych inwestorów tworzących miejsca pracy – niska liczba nowych miejsc pracy • ograniczone możliwości znalezienia zatrudnienia na lokalnym rynku pracy przez kończącą edukację młodzież • brak organizacji pozarządowych działających na rzecz osób bezrobotnych • wzrost poziomu nielegalnego zatrudnienia • postępujące zjawisko ubóstwa

Obszar RODZINA, DZIECKO, MŁODZIEŻ	
mocne strony	słabe strony
• prowadzenie działań zapobiegających dysfunkcjom rodzin	• brak działań inicjujących powstawanie grup i ośrodków wsparcia dla rodzin i osób

• efektywna praca socjalna • przeprowadzanie analizy potrzeb rodzin, dzieci i młodzieży • dostateczny dostęp do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia • rozwijanie szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego • rozwijanie opieki przedszkolnej • współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży • propagowanie wśród dzieci i młodzieży idei wolontariatu	• samotnie wychowujących dzieci • nierozwijanie sieci placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży • brak koordynacji działań instytucji wspierających rodziny, dzieci i młodzież • brak działań na rzecz rozwoju szkolnictwa ponadgimnazjalnego • nie podejmowanie inicjatyw mających na celu podniesienie poziomu nauczania • niedostosowywanie do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży oferty spędzania czasu wolnego • brak prowadzenia działań profilaktycznych w obszarze zdrowia • niepodejmowanie działań mających na celu zwiększenie dostępności opieki medycznej dla mieszkańców
szanse	zagrożenia
• istnienie warunków do prowadzenia pracy socjalnej • dostateczne rozpoznanie potrzeb rodzin, dzieci i młodzieży • możliwość poprawy skuteczności pomocy udzielanej rodzinom, dzieciom i młodzieży dzięki koordynacji działań instytucji wspierających te grupy • odpowiednia dostępność szkół podstawowych i gimnazjalnych • możliwość kontynuowania przez młodzież nauki na poziomie ponadgimnazjalnym • zadowalający poziom nauczania w placówkach oświatowych • rosnąca liczba dzieci i młodzieży korzystających z oferty spędzania czasu wolnego • istnienie organizacji pozarządowych działających na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży • wzrastająca liczba wolontariuszy wśród dzieci i młodzieży • odpowiednia dostępność opieki medycznej w gminie	• wzrost liczby rodzin dysfunkcyjnych • rosnąca liczba rodzin wymagających wsparcia w formie poradnictwa specjalistycznego • brak grup i ośrodków wsparcia dla osób samotnie wychowujących dzieci i rodzin • nieodpowiedni dostęp do placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży w gminie • niedostateczny dostęp do opieki przedszkolnej • niska świadomości zdrowotna mieszkańców

Obszar UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE	
mocne strony	słabe strony
• kierowanie osób uzależnionych i współuzależnionych na leczenie odwykowe • prowadzenie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród dzieci i młodzieży	• nieprowadzenie w gminie działalności terapeutycznej i rehabilitacyjnej w obszarze uzależnień • brak wśród nauczycieli, rodziców i sprzedawców napojów alkoholowych działań edukacyjno-szkoleniowych w zakresie

• podejmowanie różnorodnych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie • prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie • funkcjonowanie w gminie zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie	uzależnień • nie zapewnianie dostępu do pomocy psychospołecznej rodzinom dotkniętym problemami uzależnień • niewystarczające diagnozowanie kwestii inicjacji alkoholowej i narkotykowej wśród dzieci i młodzieży • niekontrolowanie punktów sprzedaży napojów alkoholowych • brak działań inicjujących powstawanie grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych • niewystarczające działania mające na celu pozyskiwanie kadry do pracy z osobami uzależnionymi, współuzależnionymi i dotkniętymi przemocą w rodzinie • brak współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie • niezapewnianie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia • niepodjęcie działań mających na celu kierowanie sprawców przemocy w rodzinie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych
szanse	zagrożenia
• wzrastająca świadomość rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych co do zagrożeń uzależnieniami • zmniejszająca się skala zjawiska nielegalności sprzedaży napojów alkoholowych • wzrastająca wśród dzieci i młodzieży świadomość zagrożenia uzależnieniami • programowanie działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie • wzrost liczby rodzin objętych poradnictwem i interwencją z powodu przemocy w rodzinie • niezwiększająca się liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie wymagających umieszczenia w ośrodkach wsparcia	• niezwiększająca się liczba rodzin korzystających ze wsparcia psychospołecznego i prawnego • niewielka liczba osób wyleczonych z uzależnień • wzrastająca liczba osób uzależnionych i współuzależnionych objętych leczeniem odwykowym • obniżanie się wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej • brak w gminie grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych • niewystarczająca ilość kadry pracującej z osobami uzależnionymi, współuzależnionymi i dotkniętymi przemocą w rodzinie • brak organizacji pozarządowych działających w obszarze uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie • wzrost liczby osób, w stosunku do których istnieje potrzeba podjęcia działań interdyscyplinarnych • zwiększanie się liczby osób wymagających działań korekcyjno-edukacyjnych

Obszar BEZDOMNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
- diagnozowanie problemu bezdomności - prowadzenie działań na rzecz osób bezdomnych - informowanie bezdomnych o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy - zapewnianie osobom bezdomnym schronienia - udzielanie wsparcia osobom bezdomnym przybywającym z innych gmin - zapewnianie wsparcia osobom wychodzącym z bezdomności - współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezdomnych	- brak standaryzacji usług świadczonych osobom bezdomnym - brak działań w zapobieganiu bezdomności - nieprowadzenie działań na rzecz reintegracji zawodowej osób bezdomnych - brak indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności - brak działań uwrażliwiających mieszkańców na problemy osób bezdomnych - niepodejmowanie inicjatyw mających na celu zwiększenie akceptacji społecznej osób bezdomnych
szanse	zagrożenia
- niezwiększająca się liczba osób zagrożonych bezdomnością i bezdomnych - posiadanie przez bezdomnych wiedzy o przysługujących im prawach i dostępnych formach wsparcia - odpowiednia jakość usług świadczonych osobom bezdomnym - niewzrastająca liczba osób bezdomnych zmagających się z bezrobociem i przybyłych z innych gmin - niewystępowanie zjawiska minimalizowania problemów osób bezdomnych	- występowanie problemu bezdomności - wzrastająca liczba osób bezdomnych wymagających schronienia - ograniczone możliwości realizowania indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności - brak organizacji pozarządowych działających na rzecz osób bezdomnych - niezwiększająca się liczba osób wychodzących z bezdomności - brak społecznej akceptacji osób bezdomnych

Obszar STAROŚĆ	
mocne strony	słabe strony
- informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy - podejmowanie działań zmierzających do większego zaangażowania rodzin w sprawowanie opieki nad osobami starszymi - kierowanie osób wymagających całodobowej opieki do domów pomocy społecznej - prowadzenie działań mających na celu podniesienie poziomu życia osób starszych - umożliwianie osobom starszym kontynuowania aktywności zawodowej - uwrażliwianie społeczności lokalnej na problemy i potrzeby osób starszych - prowadzenie działań mających na celu poprawę sfery technicznej ułatwiającej osobom starszym codzienne życie	- brak badania liczebności osób starszych - niewystarczająca liczba pracowników świadczących osobom starszym usługi opiekuńcze - brak działań inicjujących powstawanie grup wsparcia i instytucji działających na rzecz osób starszych - brak działań inicjujących powstawanie małych form pomocy (kluby seniora, dom dziennego pobytu) - brak działań prozdrowotnych wśród osób starszych - niepodejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych - brak działań inicjujących w gminie wolontariat na rzecz osób starszych

	niezapewnianie osobom młodym warunków do pozostania w gminie
szanse	zagrożenia
- posiadanie przez osoby starsze wiedzy o dostępnych formach pomocy - wzrost liczby osób starszych korzystających z usług opiekuńczych - możliwość uzyskania przez osoby starsze pomocy ze strony rodziny	- wzrost liczby osób starszych w gminie - brak grupy wsparcia i instytucji wsparcia dla osób starszych w gminie - niewystarczający dostęp osób starszych do małych form pomocy (kluby seniora, dom dziennego pobytu) - mała dostępność domów pomocy społecznej - niski poziom życia osób starszych - niezwiększający się udział osób starszych w działaniach prozdrowotnych - niewielka liczba osób starszych kontynuujących aktywność zawodową - zjawisko marginalizacji problemów i potrzeb osób starszych - nieodpowiednia do potrzeb osób starszych infrastruktura techniczna - brak organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych - niewystarczająca liczba wolontariuszy wspierających osoby starsze w codziennym życiu - migracja osób młodych, do większych jednostek administracyjnych

Obszar NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
- podejmowanie działań służących określeniu liczby osób niepełnosprawnych - informowanie osób niepełnosprawnych o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy - wystarczająca liczba pracowników świadczących opiekę i wsparcie osobom niepełnosprawnym - upowszechnianie wśród osób niepełnosprawnych ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy - tworzenie grup i klas integracyjnych w placówkach oświatowo-wychowawczych - uwrażliwianie społeczności lokalnej na problemy i potrzeby osób niepełnosprawnych - podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych - działania inicjujące wolontariat na rzecz osób niepełnosprawnych w gminie	- brak działań inicjujących powstawanie grup wsparcia i instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych - niepodejmowanie współpracy z podmiotami świadczącymi usługi rehabilitacyjne osobom niepełnosprawnym - brak wsparcia w postaci specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi - brak udziału w likwidowaniu barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym - nieprowadzenie działań mających na celu zwiększenie wśród mieszkańców gminy akceptacji osób niepełnosprawnych

szanse	zagrożenia
- posiadanie przez osoby niepełnosprawne wiedzy o przysługujących im prawach i dostępnych formach wsparcia - wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych	- zwiększająca się liczba osób niepełnosprawnych - wzrastająca liczba osób niepełnosprawnych wymagających opieki i wsparcia ze strony pracowników GMOPS-u - zwiększająca się liczba osób z zaburzeniami psychicznymi wymagających wsparcia - brak w gminie grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób niepełnosprawnych - deficyt bazy rehabilitacyjnej - bariery utrudniające osobom niepełnosprawnym codzienne życie - nieposiadanie przez osoby niepełnosprawne wystarczającej wiedzy o dostępnych ofertach pracy i wolnych miejscach pracy - wzrost liczby dzieci wymagających umieszczenia w grupach i klasach integracyjnych - marginalizacja problemów i potrzeb osób niepełnosprawnych - brak organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych - niewystarczająca liczba wolontariuszy wspierających osoby niepełnosprawne w codziennym życiu

Obszar KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
- podnoszenie przez pracowników pomocy społecznej kwalifikacji zawodowych poprzez udział w szkoleniach i różnych formach doskonalenia zawodowego - diagnozowanie problemów społecznych w gminie - informowanie beneficjentów systemu pomocy społecznej o możliwościach uzyskania wsparcia - poprawianie jakości obsługi beneficjentów GMOPS-u - prowadzenie bazy danych o instytucjach wsparcia i organizacjach pozarządowych mogących świadczyć pomoc mieszkańcom - pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej - inicjowanie wolontariatu - uświadamianie władzom gminy roli i potrzeb sektora pomocy społecznej	- nieodpowiednia do potrzeb liczba pracowników socjalnych - brak działań zapobiegających wypaleniu zawodowemu pracowników pomocy społecznej - nieinicjowanie powstawania nowych placówek pomocy społecznej

• przeciwdziałanie negatywnym stereotypom postrzegania sektora pomocy społecznej • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz przedstawicielami kościołów i związków wyznaniowych	
szanse	zagrożenia
• dobrze wykwalifikowana kadra zatrudniona w ośrodku pomocy społecznej • wystarczająca wiedza na temat problemów społecznych w gminie • posiadanie przez beneficjentów systemu pomocy społecznej wiedzy o dostępnych formach wsparcia • odpowiednia jakość obsługi klientów GMOPS-u, • posiadanie przez pracowników pomocy społecznej wiedzy na temat instytucji wsparcia i organizacji pozarządowych mogących świadczyć pomoc mieszkańcom • świadomość władz gminy, co do roli i potrzeb sektora pomocy społecznej • zmieniający się na korzyść wizerunek sektora pomocy społecznej • odpowiednia ilość organizacji pozarządowych • włączanie się przedstawicieli kościołów i związków wyznaniowych w działania pomocowe	• wzrost liczby beneficjentów systemu pomocy społecznej przypadających na jednego pracownika socjalnego • popadanie w rutynę i doznawanie syndromu wypalenia zawodowego przez pracowników pomocy społecznej • niedostatecznie rozwinięta sieć placówek pomocy społecznej • niedofinansowany system pomocy społecznej • mała liczba wolontariuszy świadczących pomoc osobom wymagającym wsparcia

22. PODSUMOWANIE DIAGNOZY

Diagnoza przeprowadzona w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Koziegłowy obejmowała kilkanaście zagadnień. Jej wyniki posłużyły, po ich nałożeniu na kompetencje samorządu gminnego, do opracowania założeń polityki społecznej gminy na lata 2014-2018. Zostały one przedstawione w części programowej strategii i zawierają działania, które powinny przyczynić się do zminimalizowania problemów społecznych tak występujących w gminie obecnie, jak i w najbliższych latach. Działania te są wyznaczone w następujących obszarach:

1. Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności oraz zapobieganie ich skutkom poprzez:

- wsparcie bezrobotnych i poszukujących pracy,
- zapewnienie ubogim bezpieczeństwa socjalnego,
- pomoc zagrożonym bezdomnością i bezdomnym.

- 2. Wsparcie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży poprzez:**
 - wzmacnianie rodzin, podnoszenie poziomu ich funkcjonowania,
 - pomoc rodzinom będącym w kryzysie; rozwijanie systemu wsparcia,
 - wsparcie dzieci i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju.
- 3. Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym poprzez:**
 - usprawnianie osób starszych i zapewnienie im właściwej opieki,
 - ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych.
- 4. Zapewnienie mieszkańcom równego dostępu do służby zdrowia oraz wspieranie rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie poprzez:**
 - zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia,
 - profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.
- 5. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego poprzez:**
 - przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich,
 - zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.
- 6. Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego poprzez:**
 - wzmacnianie kadry pomocy społecznej oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej,
 - wyzwalanie aktywności obywatelskiej,
 - wspólne diagnozowanie problemów społecznych i potrzeb mieszkańców.

III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

1. MISJA, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ

Misja samorządu, sformułowana w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kozięglowy na lata 2014-2018, jest następująca:

**Kozięglowy gminą stwarzającą mieszkańcom możliwości rozwoju
oraz skutecznie przeciwdziałającą zjawiskom
marginalizacji i wykluczenia społecznego**

Wypełnienie przyjętej misji jest uwarunkowane realizacją przedstawionych na kolejnych stronach celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań.

Cel strategiczny 1.:

Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności oraz zapobieganie ich skutkom.

Cele operacyjne:

1. Wsparcie bezrobotnych i poszukujących pracy.
2. Zapewnienie ubogim bezpieczeństwa socjalnego.
3. Pomoc zagrożonym bezdomnością i bezdomnym.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Podejmowanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Myszkowie w zakresie upowszechniania ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach oraz organizacji robót publicznych, prac interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego.
2. Zmniejszanie skutków bezrobocia poprzez realizację świadczeń z pomocy społecznej (zasiłki celowe, okresowe, pomoc żywnościowa).
3. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami bezrobotnymi, w tym w oparciu o kontrakt socjalny.
4. Pozyskiwanie inwestorów spoza gminy, wspieranie samozatrudnienia, inicjowanie tworzenia podmiotów ekonomii społecznej.
5. Promowanie wśród lokalnych przedsiębiorców subsydiowanych form zatrudnienia oraz tworzenia miejsc pracy dla osób będących w trudnej sytuacji na rynku pracy.
6. Opracowywanie i realizowanie projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. unijnych.
7. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezrobotnych oraz z podmiotami ekonomii społecznej o ponadgminnym obszarze działania.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Systematyczne monitorowanie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców gminy.
2. Wsparcie osób ubogich pracą socjalną, w tym poprzez zawieranie kontraktów socjalnych.
3. Promowanie wśród zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego aktywnych postaw oraz samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej.
4. Udzielanie przez GMOPS pomocy finansowej i rzeczowej (w tym w postaci posiłku) osobom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej.

5. Organizowanie akcji charytatywnych na rzecz ubogich.
6. Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci z rodzin dotkniętych i zagrożonych ubóstwem, m.in. poprzez organizowanie dla nich dożywiania w szkołach, wypoczynku letniego i zimowego, wyposażenie ich w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, a także zapewnienie im dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
7. Opracowanie, realizacja lub współudział w realizacji programów i projektów na rzecz zagrożonych i dotkniętych ubóstwem.
8. Wspieranie działań mających na celu budowanie na terenie gminy mieszkań socjalnych.
9. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz dotkniętych i zagrożonych ubóstwem, podmiotami ekonomii społecznej oraz z Kościołem.

Kierunki działań do celu operacyjnego 3.:

1. Monitorowanie zjawiska bezdomności i zagrożenia bezdomnością na terenie gminy.
2. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami zagrożonymi i dotkniętymi bezdomnością.
3. Udzielanie przez GMOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom zagrożonym i dotkniętym bezdomnością, opracowywanie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności.
4. Zapewnianie osobom bezdomnym miejsc w noclegowniach i schroniskach.
5. Podejmowanie współpracy z działającymi na rzecz osób bezdomnych organizacjami pozarządowymi o zasięgu ponadgminnym oraz z Kościołem.

Czas realizacji działań:

Działania ciągle w latach 2014-2018.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Burmistrz, Rada Gminy i Miasta, Urząd Gminy i Miasta, Gminno-Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowy Urząd Pracy w Myszkowie, szkoły ponadgimnazjalne w powiecie, inwestorzy, lokalni przedsiębiorcy, noclegownie i schroniska, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- wielkość stopy bezrobocia,
- liczba osób bezrobotnych w gminie, w tym liczba osób objętych przez Powiatowy Urząd Pracy różnymi formami wsparcia,
- liczba osób bezrobotnych, ubogich i bezdomnych objętych pracą socjalną oraz liczba osób objętych kontraktami socjalnymi,
- liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia, ubóstwa i bezdomności.
- liczba nowych inwestorów,
- liczba nowych podmiotów gospodarczych, w tym liczba nowych małych i średnich przedsiębiorstw oraz podmiotów ekonomii społecznej,
- liczba nowych miejsc pracy,
- liczba opracowanych i realizowanych projektów oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba programów wsparcia zagrożonych i dotkniętych ubóstwem oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba przedsięwzięć realizowanych przy współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami ekonomii społecznej,
- liczba przeprowadzonych akcji charytatywnych,
- liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem,
- liczba programów wsparcia zagrożonych i dotkniętych ubóstwem oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba opracowanych i realizowanych indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba mieszkań socjalnych.
- liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie.

Cel strategiczny 2.:

Wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.

Cele operacyjne:

1. Wzmacnianie rodzin, podnoszenie poziomu ich funkcjonowania.
2. Pomoc rodzinom będącym w kryzysie; rozwijanie systemu wsparcia.
3. Wsparcie dzieci i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-3.:

1. Promowanie w gminie prawidłowego modelu rodziny oraz edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, m.in. przez pracowników GMOPS-u i placówek oświatowych oraz asystentów rodziny.
2. Zintensyfikowanie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności dotkniętymi bezradnością opiekuńczo-wychowawczą.
3. Udzielanie przez GMOPS pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych.
4. Zwiększenie dostępności dla rodzin oraz osób samotnie wychowujących dzieci wsparcia psychologiczno-pedagogicznego, prawnego i socjalnego.
5. Zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, m.in. poprzez rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, w tym sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych, organizowanie wypoczynku (np. półkolonii).
6. Zwiększenie liczby zajęć wychowawczych i edukacyjnych oraz dostępności wsparcia pedagogicznego i logopedycznego w placówkach oświatowych.
7. Rozszerzenie dożywiania dzieci uczęszczających do placówek oświatowych działających na obszarze wiejskim gminy.
8. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.
9. Zwiększenie liczby miejsc w placówkach przedszkolnych działających w gminie oraz utworzenie żłobka.
10. Rozwijanie sieci i oferty świetlic w gminie.
11. Zintegrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez stałą współpracę placówek oświatowo-wychowawczych i kulturalnych, jednostek pomocy społecznej i służby zdrowia, Sądu Rejonowego i kuratorów sądowych, Policji, organizacji pozarządowych i Kościoła.

Czas realizacji działań:

Działania ciągle w latach 2014-2018.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Burmistrz, Rada Gminy i Miasta, Urząd Gminy i Miasta, Gminno-Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki przedszkolne, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, specjaliści, szkoły ponadgimnazjalne w powiecie, placówki służby zdrowia, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Policja, organizacje pozarządowe, Kościół.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,
- liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym oraz liczba porad,
- liczba osób objętych działaniami zespołu interdyscyplinarnego,
- liczba alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz liczba osób z nich korzystających,
- liczba zajęć wychowawczych i edukacyjnych,
- liczba dzieci objętych wsparciem pedagoga i logopedy,
- liczba dzieci objętych dożywianiem,
- liczba przedsięwzięć służących wyrównywaniu szans edukacyjnych dzieci i młodzieży,
- liczba dzieci uczęszczających do żłobka i placówek przedszkolnych,
- liczba świetlic oraz liczba dzieci z nich korzystających,
- liczba wspólnych przedsięwzięć różnych podmiotów na rzecz rodziny i dziecka.

Cel strategiczny 3.:

Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym.

Cele operacyjne:

1. Usprawnianie osób starszych i zapewnienie im właściwej opieki.
2. Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.:

1. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi i niepełnosprawnymi.
2. Udzielanie przez GMOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym i niepełnosprawnym.
3. Poprawa dostępności i jakości usług opiekuńczych, obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem poprzez zwiększenie liczby opiekunek w GMOPS-ie.
4. Rozwijanie aktywnych i zdrowych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne – zaspokajanie ich potrzeb kulturalno-społecznych, rekreacyjnych i edukacyjnych, w tym organizowanie cyklicznych imprez i spotkań integracyjnych, wycieczek, zajęć edukacyjnych.
5. Świadczenie usług specjalistycznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
6. Rozwijanie działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej.
7. Zwiększenie dostępności kształcenia integracyjnego w gminie.
8. Podejmowanie współpracy z PCPR-em, PUP-em i PFRON-em w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, m.in. przy likwidacji barier architektonicznych.
9. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych oraz z kościołem.
10. Pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze i niepełnosprawne w codziennym życiu.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2014-2018.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Burmistrz, Rada Gminy i Miasta, Urząd Gminy i Miasta, Gminno-Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, kulturalne.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, placówki służby zdrowia, organizacje pozarządowe, kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba osób w wieku poprodukcyjnym i ich udział w ogóle mieszkańców,
- liczba osób dotkniętych niepełnosprawnością,
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pracą socjalną,
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych beneficjentów objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,
- liczba osób objętych usługami opiekuńczymi oraz liczba opiekunów,
- liczba przedsięwzięć organizowanych dla osób starszych i niepełnosprawnych oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba klas integracyjnych oraz liczba osób do nich uczęszczających,
- liczba zlikwidowanych barier architektonicznych,
- liczba osób korzystających z warsztatów terapii zajęciowej,
- liczba nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych,
- liczba przedsięwzięć realizowanych przy współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- liczba wolontariuszy.

Cel strategiczny 4.:

Zapewnienie mieszkańcom równego dostępu do służby zdrowia oraz wspieranie rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie.

Cele operacyjne 1-2.:

1. Zaspakajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia.
2. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej.
2. Zabezpieczanie świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, położnictwa, ginekologii i stomatologii, zgodnie z minimalnym planem zabezpieczenia ambulatoryjnej opieki zdrowotnej.
3. Doposażenie placówek medycznych w dodatkowy sprzęt.
4. Podejmowanie działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców, w tym opracowywanie i realizowanie programów zdrowotnych.
5. Inicjowanie przedsięwzięć lokalnych mających na celu zaznajomienie mieszkańców z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia oraz ich skutkami.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków.
2. Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie szerszego dostępu do wsparcia psychologicznego, prawnego i społecznego.
3. Zintensyfikowanie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie, w szczególności skierowanej do dzieci i młodzieży.
4. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
5. Kontynuowanie działalności zespołu interdyscyplinarnego ds. przemocy w rodzinie.
6. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.
7. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, działającymi na rzecz dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie.

Szczegółowe działania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie zawierają stanowiące załącznik do strategii gminne programy:

- profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
- przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2014-2018.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Burmistrz, Rada Gminy i Miasta, Urząd Gminy i Miasta, Gminno-Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, grupy samopomocowe, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego

Partnerzy w realizacji działań:

Placówki służby zdrowia, specjaliści, szkoły ponadgimnazjalne, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Policja, ośrodki wsparcia, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej,
- liczba osób objętych świadczeniami zdrowotnymi,
- liczba opracowanych i realizowanych programów zdrowotnych oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba osób objętych pomocą terapeutyczną i rehabilitacyjną,
- liczba rodzin objętych wsparciem psychologicznym, prawnym oraz z systemu pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie,
- liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej,

- liczba udzielonych porad i przeprowadzonych interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- liczba osób objętych oddziaływaniem zespołu interdyscyplinarnego,
- liczba przedsięwzięć realizowanych przy współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Cel strategiczny 5.:

Podniesienie poziomu bezpieczeństwa w gminie.

Cele operacyjne:

1. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.
2. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.:

1. Opracowywanie i realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych; włączanie w ich realizację policjantów.
2. Podejmowanie w gminie przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych poświęconych przestępczości i jej skutkom (akcje, kampanie).
3. Patrowanie i wizytowanie miejsc publicznych w gminie.
4. Podejmowanie przez jednostki gminne i jej mieszkańców współpracy z instytucjami o zasięgu ponadgminnym, Policją, Prokuraturą Rejonową, Sądem Rejonowym, kuratorami sądowymi i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz przeciwdziałania przestępczości.
5. Zapewnienie dzieciom i młodzieży alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
6. Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze, m.in. poprzez remont ulic i dróg gminnych, budowę przydrożnych chodników, przejść dla pieszych i oświetlenia, organizację dowozu dzieci i młodzieży do szkół.

Czas realizacji działań:

Działania ciągle w latach 2014-2018.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Burmistrz, Rada Gminy i Miasta, Urząd Gminy i Miasta, Gminno-Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego.

Partnerzy w realizacji działań:

Placówki ponadgimnazjalne w powiecie, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba popełnionych i wykrytych przestępstw,
- liczba opracowanych i realizowanych programów profilaktyczno-edukacyjnych oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych,
- liczba wspólnych przedsięwzięć różnych podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przestępczości,
- liczba alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz liczba osób z nich korzystających,
- liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze,
- liczba dzieci i młodzieży dowożonych do szkół,
- stopień poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

Cel strategiczny 6.:

Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego.

Cele operacyjne:

1. Wzmacnianie kadry pomocy społecznej oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej.
2. Wyzwalanie aktywności obywatelskiej.
3. Wspólne diagnozowanie problemów społecznych i potrzeb mieszkańców.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-3.

1. Utrzymanie liczby pracowników socjalnych na poziomie zgodnym z zapisami ustawy o pomocy społecznej.
2. Doksztalcanie kadry pomocy społecznej.
3. Rozwijanie infrastruktury socjalnej w gminie poprzez poszerzenie oferty już działających jednostek oraz utworzenie, w razie potrzeby, nowych.
4. Zachęcanie mieszkańców do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych oraz wspieranie inicjatyw społecznych.
5. Inicjowanie powstawania w gminie nowych organizacji, funkcjonujących w obszarze polityki społecznej lub zachęcanie do podejmowania w gminie działalności przez organizacje tego typu o ponadlokalnym obszarze działania.
6. Inicjowanie powstawania w gminie podmiotów ekonomii społecznej.
7. Realizowanie zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych przy współpracy z sektorem pozarządowym oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego (także o zasięgu ponadgminnym).
8. Wspieranie lokalowe organizacji pozarządowych, promowanie ich działalności oraz udzielanie im pomocy w nawiązaniu współpracy międzynarodowej oraz w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet gminy źródeł finansowania.
9. Propagowanie idei wolontariatu oraz pozyskiwanie wolontariuszy do udziału w realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.

Czas realizacji działań:

Działania ciągle w latach 2014-2018.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Burmistrz, Rada Gminy i Miasta, Urząd Gminy i Miasta, Gminno-Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, organizacje pozarządowe i inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy, wojewódzki) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba pracowników socjalnych,
- liczba szkoleń, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,
- liczba nowo powstałych jednostek pomocy społecznej,
- liczba inicjatyw społecznych,
- liczba działających w gminie organizacji pozarządowych, funkcjonujących w obszarze polityki społecznej,
- liczba powstałych podmiotów ekonomii społecznej,
- liczba wspólnych przedsięwzięć z zakresu rozwiązywania problemów społecznych,
- liczba wspieranych przez samorząd gminy organizacji pozarządowych,
- liczba wolontariuszy.

2. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI

Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Koziegłowy na lata 2014-2018 będzie Gminno-Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Koziegłowach. Działania te będą podejmowane przez wskazane powyżej podmioty zgodnie ze szczegółowym harmonogramem, ujętym w opracowywanych corocznie planach działań.

Monitoringu Strategii dokonywać będzie Zespół ds. opracowania monitoringu i ewaluacji powołany zarządzeniem Burmistrza Gminy i Miasta Koziegłowy.

Zebranie danych dotyczących zrealizowanych działań pozwoli na ocenę realizacji założonych celów strategicznych oraz ich ewentualną modyfikację.

Pierwsza ocena zrealizowanych zadań w formie raportu ewaluacyjnego nastąpi po zakończeniu roku 2015. Końcowy raport z ewaluacji Strategii nastąpi po zakończeniu okresu obowiązywania powyższego dokumentu.

3. PROGRAMY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Koziegłowy będzie skuteczna, o ile przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające opracowanie i realizację programów i projektów zgodnych z przyjętymi w dokumencie działaniami. Programy i projekty można realizować w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych, w zależności od ich charakteru. Mogą one być przyjmowane stosownymi uchwałami przez radę i powinny stanowić załączniki do niniejszej strategii.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Koziegłowy na lata 2014-2018 będzie realizowana w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

- Gminny Program Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Program Współpracy Gminy i Miasta Koziegłowy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy dla Gminy Koziegłowy na lata 2014-2018,
- Program Ochrony Zdrowia Psychicznego Gminy i Miasta Koziegłowy na lata 2012-2015,
- Program osłonowy „Pomoc gminy w zakresie dożywiania na lata 2014-2020”.

IV. UWAGI KOŃCOWE

Zapisy zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Koziegłowy na lata 2014-2018 będą realizowane w ramach przyjętych działań w zależności od posiadanych przez samorząd gminy i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych. Dla osiągnięcia wyznaczonych w dokumencie celów konieczne będzie współdziałanie różnych podmiotów funkcjonujących w obszarze polityki społecznej, w tym tych, które działają na wyższym szczeblu administracyjnym.

Autorzy dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania wszystkim tym, którzy uczestniczyli w jego budowie, przyczyniając się do identyfikacji problemów społecznych występujących w gminie. Jednocześnie chcą wyrazić nadzieję na dalszą współpracę w realizacji zapisów strategii.